

Helop

Časopis HPK "Sv. Mihovil"
Broj 5
Prosinac 2008

Sadržaj

Vijesti	2
Vaganski Vrh	3
Mio Kožić	
Dan Planinara Dalmacije – „Orebić 2008.“	6
Neno Bilušić Dečko	
Kozjim Putem	7
Ana Pražen	
Baške Oštarije 27. I 28. 04. 2008.	9
Tatjana Bračanov	
Speleo Škola 2008.	12
Ana Pamuković	
Crnopac	13
Antonija Mihaljević	
Dinara- Tradicionalni Uspon	14
Marica Mihaljević	
Sveto Brdo	15
Antonija Mihaljević	
Vječni Snjegovi Kilimanjara	16
Sanda Paić	
Planinarski Maraton Na Mosoru 2008	23
Marica Mihaljević	
Zapis O Brni Šušku	26
Joso Gracin	
Moji Prvi Koraci – Dinara 2008	33
Gordana Schneider	
Kako Su Kršteni Stoljetni Hrastovi Zagore	35
Joso Gracin	
Gss-vježba Na Promini	39
Jeste Li Se Ikad Popeli Na Vrh Plavog Nebodera Pješke ?	40
Mio Kožić	
Jama Zvekača	41
Antonija Mihaljević	
Atlanite	42
Teo Barišić	
Crna Gora - Komovi	45
Marko Zornija	
Dinara Na Minus 20	48
Mio Kožić	
KG 10572m - Ipak Se Okreće	52
Teo Barišić	
Kronologija Istraživanja Jame Kita Gaćešina	53
Teo Barišić	
Akcije Gorske Službe Spašavanja - Stanica Šibenik	54
Teo Barišić	
Prvo Vođenje Tradicionalnog Planinarskog Pohoda Na Dinaru	55
Joso Gracin	
I To Je Afrika	57
Ivan Mijat	
Tremzina	59
Marjan Kokić HPD Pliva	
On The Roof Of Croatia	61
Ana Pražen	

Vijesti

- Tradicionalni uspon na Dinaru između Božića i Nove Godine 29.12.2007., pohodila su 22 planinara
- Početkom godine, točnije od 15.01.-08.02.2008. šesteročlana ekipa (Mate, Zora, Sanda, Joso, Ivan i Nenad) nakon dužih priprema odlazi na Kilimanjaro i osvaja 5895 metara visok Uhuru Peak.
- 04. ožujka počela je 6. šibenska speleološka škola koju je pohađalo 18 polaznika.
- 27. travnja tradicionalno dobar uspjeh na mosorskom maratonu. Mario je osvojio drugo mjesto, Mijo treće, a Marica četvrta, odnosno prva u ženskoj konkurenciji.
- Nakon što je prošle godine dobio nagradu grada Šibenika za najbolju udrugu, ove godine HPK Sveti Mihovil je za svoj rad dobio još jedno veliko priznanje Plaketu Županije šibensko - kninske. Svečana dodjela organizirana je u prostoru Šibenskog kazališta dana 17. svibnja 2008. u sklopu proslave dana Županije.
- Tri naša člana primljena u HGSS stanica Šibenik: Dr. Antonija Baranović, Sanda Paić i Tome Kokić.
- U svibnju je Marica prošla ljetni tečaj za planinskog vodiča.
- U svibnju je na Pelješcu proslavljen Dan planinara Dalmacije i tim se povodom 6 naših članova popelo na 931 m visok vrh Sv. Ilija.
- Krajem svibnja mihovilci odlaze u Belecgrad na proslavu Dana hrvatskih planinara.
- Za Dan neovisnosti Stanica vodiča Šibenik je vodila, a HGSS stanica Šibenik osiguravala uspon na vrh Dinare.
- Ovog ljeta nastavljaju se istraživanja u Kiti Gačešinoj, pa sada njena duljina iznosi 10523 metra.
- U kolovozu odlazimo u susjednu Bosnu i Hercegovinu i priključujemo se usponu na Tušnicu u povodu Dana planinara Herceg Bosne.
- 18.10. na Promini proslava 70 godina HPD Promina i tim povodom HGSS stanica Šibenik demonstrira vježbu spašavanja iz stijene.
- 22.11. padine Dinare zabijelio je prvi snijeg. Na Sinjal se popelo 8 mihovilaca.

ČASOPIS HRVATSKOG PLANINARSKOG KLUBA SV. MIHOVIL
ŠIBENIK
BROJ 5, PROSINAC 2008

IZDAVAČ: HPK SV. MIHOVIL
Josipa Bana Jelačića 28
22000 Šibenik
TEL 098 1677 859

Naslovnica: Na vrhu Kilimanjara

Vaganski Vrh

Mio Kožić

Nakon dvije godine planinarskog staža konačno i meni se ukazala prilika da se popnem na leđa naše najvelebnije planine. Vaganski vrh, najviša točka Velebita uskoro će biti pod mojim nogama. I odmah da razjasnimo za sve neznanice, uvjerio sam se da ih ima podosta, Velebit je po svojoj dužini i širini sigurno najznačajnija planina u Hrvatskoj ali njegov vrh nije najviša točka u našoj domovini. Dosta puta sam se susreo u razgovoru sa neupućenima koji tvrde da je Velebit najviša planina kod nas i da je samim time njegov Vagnski vrh najviši vrh u Hrvata ali na njihovu žalost on je tek na trećem mjestu.

Najviši vrh naše zemlje nalazi se na Dinari na 1831 m, slijedi ga Sv. Jure na Biokovu sa 1762 m, i tek 5 m niži na trećem mjestu je Vagnski vrh sa 1757 nad morem. Eto jednom za svagda neka svi koji neznaju neka i to zapamte. Iako je na trećem mjestu sam uspon nije zanemariva zadaća. Imao sam iza sebe 8 uspona na Dinaru i 3 na Biokovo ali nisam

omalovažavao ni Vaganski na Velebitu. Par dana prije u klubu pao je dogovor da se ide i javilo se 10-ak planinara ali zbog nekih privatnih okolnosti mnogi su odustali tako da se sve svelo na nas 5. Pa i kod nas je došlo do malog razmimoilaženja pa su Bore, Neven i Ante odlučili ići na Sveto brdo također na Velebitu što je jednako tako atraktivno i naporno. I tako se u konačnici stvorio duo Mario i Mio koji je krenio osvojiti Vaganski.

Oko 6 ujutro što je uobičajeno vrijeme za te jednodnevne ture krenili smo iz Šibenika put Starigrada i NP. Paklenica. Auto put nas je brzo doveo do tamo i nakon što smo kupili osnovne namirnice u lokalnom dućanu koji na jednom mjestu prodaje patinu za cipele, sirovo meso i lumine za groblje, popili kavu u nešto reprezentativnijem kafiću oko 8 sati smo bili na ulazu u Paklenicu sa kartom u džepu i spakiranim ruksakom na leđima. Od samog ulaza vodi nas široka staza između ogromnih litica po kojima se penju slobodni

penjači nebu pod oblake. Na Anića kuku 350 metara od tla na samoj litici gmižu sitne točkice naoružane klinovima i konopima i zaista teško je reći ko je veći ta silna stijena ili ti mali smrtnici koji se usude penjati po njoj. Bacamo poglede na njih ali ne zadržavamo se. Jutro je, svježina i miris šume oko nas pa uz potok koji žubori oko kamenja i hita gonjen gravitacijom ka svome počinku negdje u slanom moru oko Starigrada brzo napredujemo. Krećemo se kroz duboki kanjon i stalno smo u hladu zaklonjeni od sunca. Za nepuni sat stižemo do planinarskog doma i to nam je prva stanica, a kako je kasnije ispalo i jedina do vrha. Na trijemu ispred ulaza sjede dvije raščupane spodobne u kasnim 50-im. 9 je sati, što je valjda krajnje vrijeme za ustajanje za one koji ne misle ostati u krevetu cijeli dan. Pozdravljamo ih ali oni hiberniraju, odsutnim pogledom gledaju u daljinu, koja je ovdje udaljena 30-ak metara iza drvenih klupa u dvorištu gdje počimaju prva stabla. Povlače dim za dimom i neobraćaju pozornost na svijet oko sebe. Kratko se zaustavljamo i krećemo dalje prema vrhu. Odmah iz doma stoji putokaz koji nam govori da do gore imamo 5 h i 30 min.....malo se čudno gledamo i kalkuliramo taj podatak. Znamo da nas čeka gadan posao. Mario je

krenuo ispred mene jer je već bio jednom (prije 20 godina) i nada se da će nekim stranputicama to vrijeme moći skratiti. Nakon 5 minuta dolazimo do zadnjih kuća, do ljudi i civilizacije. Iza njih sve je divljina i neteknuta priroda. Za razliku od onih prije ovi su vrlo srdačni pozdravljaju nas, nude sa rakijom i daju informacije kuda dalje. Na naš upit kuda možemo dalje proći prema vrhu daju nam ne baš vrijedne upute „možete proći di je god pod nebom slobodno“.....Šta na to reći, nimalo ohrabrujuće...Mario preuzima sve u svoje ruke i vodi nas kroz neke stazice koje su već dobro zarasle u korov i žbunje pa se i ne

vide najbolje. Ubrzo se odlučuje na još radikalniji potez da krenemo van staze, samo na osnovi neke prostorne orijentacije. I tako sada tumaramo uz jaku strminu kroz šipražje i šumu a nebo se i ne vidi. Par puta dolazimo do litica preko kojih ne možemo i moramo se vraćati. Sada sam već pomalo skeptičan glede našeg uspjeha. Sjetim se one table na početku u onih 5 ipo sati pa se mislim ovako naprid –nazad biti će i više od toga. Međutim nakon nekoliko krivih poteza pogodili smo opet na stazu. Ja se odlučujem držati nje i ništa drugo. Oba dvojica smo prošli plinarski maraton na Mosoru i znamo kako je gaziti 37 kilometara i neda mi se moju drago-

cjenu i teško stečenu kondiciju trošiti uzalud. Držimo se staze koja sada prolazi kroz visoku šumu. Tlo je posuto debelim tapetom od suhog lišća a krošnje su visoko iznad nas. Debelja je hladovina i uživamo u planinskom zraku. Staza nosi naziv Lipa staza i to je valjda zbog toga, ili možda zbog ironije jer je dosta strmo i naporno pa za nekoga ko nije ljubitelj prorođe tu i nema ništa lipo. Upravo suprotno, oni bi je rado nazvali staza Ajme meni..... Korak po korak, teško se penjemo i izlazimo iz šume na goli krš. Sada nemamo hladovinu da nas štiti od sunca ali ulazimo u niske oblake koji nas osvježavaju. Sve je u magli i pogled nam je vrlo skroman. Ispred nas je sipar, najgori teren za planinare. Par stotina metara sitnog kamenja i školjke pod kutem od 45 gdje noge upadaju i za svaki korak naprijed treba napraviti 3 u mjestu da se nabije teren i napravi tvrdi oslonac za iskorak. Teškom mukom idemo malim koracima, umorni smo ali znamo što smo umorniji to smo bliže vrhu. I doista oko 12 sati izbijamo na vrh. Oblaci su se razili i oko nas puca prekrasan vidik na okolne vrhove, more i otoke. Sunce tuče u oči ali dosta smo visoko i nije nam vruće. Sada nam još ostaje nešto malo po hrbatu i stigli smo. Nailazimo na velike krpe zaostalog snijega i jaglace koji izbijaju kroz njega hvatajući malo sunčevog sjaja.....

Ispred nas vidi se naš cilj. Još 10-ak minuta i Vagaski je osvojen. Spuštamo se u vrtače pa se opet penjemo i eto nas. Na kamenu jasno piše da smo uspješli. I onih 5 ipo sati smo skratili za puna dva. Na vrhu zatičemo 3 Talijana u poodmaklim godinama i jednog 30-ogodišnjeg Finca. Pozdrav-

ljamo ih i sjedamo na zasluženi odmor. Pive se već hlade u snjegu kraj nas, na meniju je panceta, kapula, pomidore i slične delicije. Marijo slavi rođendan pa se našlo i malo kolača. Nudimo Talijane i Finca (koji nam je bio sumnjiv jer je bio sam, neoznojen, uredan i čist, bez fotoaparata) a oni rado prihvaćaju naš poziv. Ostali smo tako više od sata i uživali na vrhu Velebita. Iza jednog brdašca proviruju glave koje se kreću prema nama. Ubrzo do nas stiže ekipa iz Vodica te im prepuštamo Vaganski a mi krećemo nazad. Odlučili smo ići drugim putem i krećemo na zapadnu stranu. Ugodna staza nas vodi niz pitome brežuljke prema Strugama. Sada je sve lakše i ugodnom šetnjom stižemo do skloništa. Opet se nakratko zaustavljamo, upisujemo u knjigu i idemo dalje. Malo po malo niz obronke i strmine, kroz šume i proplanke opet stižemo u planinarski dom ali iz drugog pravca. Sada smo već skoro stigli i sigurni smo da smo dobro potrošili dan. Napravili smo dobar krug, potrošili tijelo i napunili dušu. Aparati su puni prekrasnih slika pejzaža. Ostaje nam samo još dionica niz potok i tu smo.....

.....Sjedajući u auto još jednom se osvrćemo na planinu iza nas koja nas je ugostila i počastila. Zaista vrijedilo je truda i sigurno će mo se opet vratiti..... Do sljedećeg susreta ponosno nam stoj Velebite

Dan Planinara Dalmacije – „Orebić 2008.“

Neno Bilušić Dečko

Evo lipi moji, ja ću vam u par rečenica opisati naš đir na poluotok Pelješac, točnije na Orebić. Da su naši otoci i obala predivni, mislim da to znaju i tice na grani (zato onako lipo pivaju), a da bi se u to uvjerilo treba ih obići. Imamo priliku sa svojom ekipom otići na Orebić di su se održavali Dani planinara Dalmacije. To je jedno lipo mesto sa puno hotela, kampova, lipih plaža i dosta turističkog sadržaja. U jednom od kampova smo se i mi utaborili i podigli svoje šatore. Odlučili smo doći dan ranije, da izbjegnemo svu tu gužvu koja prati takve susrete planinara. Dok su drugi pristizali, mi smo već uživali u prirodi i pogledu na susjedni otok Korčulu, te poviše nas brdo Sv. Ilija, na koji smo se sutradan tribali „penetrati“. Večer se polako došuljala, a mi, pomalo umorni od puta, ranije smo otišli na počinak.

U jutarnjim urama smo krenuli na Sv. Iliju. Staza koja vodi do vrha nije baš toliko zahtjevna, 2-2.30 sata hoda i dobro je obilježena, jer su se organizatori dobro potrudili da sve bude u redu. Uz put smo nailazili na razne beštije poput magarca, koji nas je onako magarečim pogledom sve ispratija, pa konji koji pasu u svom elementu i za ništa ih nije briga, a tu su i ogromne krave koje su nas nepovjerljivo gledale dok smo prolazili kraj njih. Do vrha smo stajali nekoliko puta, diveći

se veličanstvenim pogledima. A ona lipota koju smo ugledali sa vrha, ne da se opisati. Tu smo se malo odmorili, nešto prizalogajili i krenuli u dolinu. Kad smo se spustili u kamp, sve je bilo puno šatora, a planinari su pristizali sa svih „banda“. Domaćini su se stvarno potrudili da bude sve dobro, čak su doveli limenu glazbu iz Vodica da uveliča događaj. Dok je lokalni bend sastavlja opremu, mi smo „švrljali“ okolo i divili se lipoti što nas okružuje. Pred večer je održan prigodni program, a zabava je trajala do sitnih sati.

Sutradan, dok se većina planinara penjala na Sv. Iliju, skupa sa Vodičkom glazbom i Šimom Strikomanom (koji je napravija milenijsku sliku), mi smo „vaporom“ otišli na Korčulu. Razgledavali smo otok i mesto ka pravi „furešti“ uz litretavanje aparata i zujanje kamere. Obišli smo stari dio mesta i otišli do rodne kuće Marka Pola, koja se renovira. Brzo je došlo vreme za nazad i „vapor“ (čitaj trajekt) nas je vratija na Pelješac. Nakon obida smo u popodnevnom satima uhvatili trajekt za Ploče, odakle smo sa prvim sumrakom stigli svome domu. Eto, to je bija kratki opis đira po jugu lipe naše. Moga bi ja još pisati, ali mi se ne da, nego ću vas sad lipo pozdraviti i do iduće šetemanje. Bog !
Vaš Neno

Iopet Sv. Ilija

Kozjim Putem

Ana Pražen

Krenuli smo u 6h u nedjelju 9. studenog 2008. prema kanjonu rijeke Krupe, Marica, Mio i ja. Stali smo u Kistanjama da popijemo ranojutarnju kavu i kupimo svježi kruh. Oko 7:30 h nastavili smo se voziti prema Kaštelu Žegarskom. Tamo nas je dočekalo neugodno iznenađenje, most preko kojeg smo trebali prijeći bio je raskopan i zatvoren za promet vozilima. Parkirali smo auto uz rijeku Zrmanju, prešli preko mosta pješice i nastavili, kroz maglu, prema manastiru tj. prema Krupi. Srećom nismo dugo hodali jer nas je ostatak puta prevezao pravoslavni pop, vrlo ljubazan i pričljiv čovjek, kojeg je iz magle „zaskočio“ Mio.

Stigli smo do manastira i rijeke Krupe, gdje smo

prvo napravili nekoliko fotografija i uputili se uz tok rijeke. Vodostaj je bio visok jer je prethodna tri dana kiša padala bez prestanka. Polja uz

rijeku su bila poplavljena i teško je bilo pronaći pravi put ucertan na karti koju smo ponijeli sa sobom. Bilo je tu dosta gaza- nja kroz vodu dok nismo odlučili skiniti gojzerice i bosih nogu prijeći rijeku. Čak smo i duboko zagazili, skoro zaplivali, u ne toliko hladnoj rijeci.

Dan je bio

Manastir na Krupi

Uživanje na suncu

prekrasan, sunčan i topao. Shvativši da nećemo moći pratiti markacije jer je put bio pod vodom, spremili smo kartu i kao pravi planinari krenuli brdskim putem. Noge su nam bile mokre, a blato koje se uhvatilo za gojzerice dodatno je otežavalo penjanje po brdu. Krčili smo svoj put probijajući se kroz „šikaru i draču“ pokušavajući doći do vrha. Iznenada se ukazao trag crvene boje na kamenu. Odahnuli smo i veselo krenuli kozjim putem.

Put nas je doveo do predivne livade gdje se spajaju pritoci rijeke Zrmanje, Krupa i Krnjeza. Predivan krajolik, mir i tišina, sunce, temperatura visoko iznad prosjeka za mjesec studeni, pravi užitek! Sjestili smo se oko

improviziranog stola i ručali. Nakon ručka malo smo se odmorili, svatko se prepustio svojim mislima, fotografirali, Mio je mjerio dubinu Krnjeze i uskoro krenuli natrag. Teško se bilo rastati od ovog „malog raja“, ali dan je bio prekratak i morali smo poći.

Kozji put, koji smo vjerno slijedili, doveo nas je do malog zaseoka. Tamo smo sreli jednu mještanku, napunili boce vodom, popričali i uputili se dalje cestom do manastira. Putem nismo sreli niti jedno auto, a nije niti je bilo puno prečaca pa je hodanje cestom postalo pomalo dosadno.

Konačno smo ugledali manastir koji je sad drukčije izgledao nego ujutro kad je bio u magli. Malo smo odmorili i krenuli dalje cestom prema automobilu koji nas je čekao tamo gdje smo ga i ostavili. Već pomalno umorni jedva smo dočekali sjesti u auto i odvesti se kući. Putem smo stali na kavu u Sport caffè na Tromilji i predvečer smo došli doma.

Pogled na kanjon Krupe

Baške Oštarije 27. I 28 .04. 2008.

Tatjana Bračanov

Dan prvi

Evo prođe još jedan planinarski vikend. Moj prvi s Mihovilcima.... ako ne računam uspon na Orlovaču ponad grada na Uskršni ponedjeljak....i zaobiđem speleo-školu koju sam netom položila. Ha! Imam više jama i špilja u nogama nekmoli vjetra u kosi s planinskih vrhunaca! Never mind! Kod mene su takvi slučajevi arhivirani pod 'Normalne pojave'. No dobro...odlično je bilo taj vikend na Baškim Oštarijama gdje smo pozvani na proslavu 35 godina djelovanja HPD Željezničar iz Gospića. Svečani program upriličen je za 105 planinarskih duša iz cijele Hrvatske. I naši dični Mihovilci dobiše proznanje kolega. Eno ga visi u klubu. Jutro s početka ipak krenulo nekako nizbrdo. S prvim kapima kiše natmurila su se i lica ekipe iz kombija (Mate za timunom, Zora, Sanda, Dečko, Vinko, Damir, Marijana i na galeriji ja u pozi 'hope I won't throw up my b'fast') nalikujući svim onim kumulusima s pratećeg zračnog dekora... Da ne bi! Gotovo sigurna da mi nikakva prognostička

naklapanja i gundanja neće ovaj vikend pokvariti', kolutala sam očima bezglasno stišćući zaigrani želudac u razmišljanju: ma popet ću sebarem na krov prvog planinarskog doma! Nakon svečane prigode pred Vilom Velebita i kratke pauze uz toplo pucketanje vatre iz peći u domu, briefeing: Mate poučava: S planinom se nikad ne zna, i odlučuje – uspon na Sadikovac zbog vremena otpada, ide se na Ljubičko brdo (1320). Napokon! Ma i da je brdašce, brijeg, brežuljak, ležeći policajac, samo da se krene. Slijeпа na vrijeme koje ne izgleda baš obećavajuće, zaboravljam na vlastitu zimogroznost, avantura počinje. Svi smo na okupu. I Family Jurić je ovdje, i pas Beni. Klinci zaigrano istražuju. Preskačemo potočić, pred nama se otvara razlistano njedro Velebita koje nas dočekuje prijaznom dobrodošlicom...Otvaram osjetila....planina nas guta...Ni okom da trepneš, evo nas na Sv. Josipu. Dom zatvoren, kapelica, pečat, upisna knjiga...Uhodana stvar. Moj prvi pečat: jeeeeee! Sanda se penje do kipa sv. Josipa, fotkanje...idemo da

kapelica kraj pl.kuće”Sv.Josip”na 1100m

lje. Family se zbog trogodišnje Magdalene odlučuje na povratak, Dominik ostaje. Otpalo lišće šušti pod nogama, osjećam se čarobno, katapultirana u djetinjte godine...opčinjena raspredam u mislima starohrvatske legende. Obraćam pažnju na jasne i gusto postavljene markacije, gotovo na svaki metar i pol.. Zašto ih ima toliko? Zbog visokog sniga zimi - Mate odgovara spremno. Istovremeno zamišljam planinu u svečanoj zimskoj odori....spoznajem pozivnicu na njen zimski bal.... Opijeni slikama i mirisima prirode stižemo na Ljubičko brdo. Moj prvi vrh! Pogled...K'o da ne znate. Ne postoji riječ koja bi nadmašila veličanstvenost! Divljom stazom lagani spust kroz raslinje, šumu, sipar, stijene...Kud god kreneš pogledom- akvareli. Završavamo dan prvi na najljepši mogući način. Sunce nas miluje pred Vilom Velebita dok ispijamo ‘Kasačko’ i ‘Velebitsko’ nakon najboljeg ikad pojedeneog gulaša. Lijeno se odgavamo do Crvenog križa gdje nam je gospođa Marija toplo ustupila prostoriju za noćenje. Ma kome se spava! Večer je pred nama.... Željezničarci pripremaju dernek, dobro je bilo. Na ličkom derneku!

Dan drugi

Jutarnje meškoljenje. Većina se već izvukla iz svojih ‘brloga’. Mate vari kavu, šuščaju vrećice, Marijana ispija voćni, Damir reže pancetu, Vinko nudi palačinkama...Frkovita

familij. U jedno možeš biti siguran, pancete i kapule uvijek ima – i – nema gladi! Stari Vid naklonio nam je predivno vrijeme danas...Plan je nešto zahtijevnija tura od one jučerašnje jer smo Marijama i ja izrazile želju za produljenijim ‘boravkom’ u prirodi.(Ha!) Plan: Žuti Kuk, Kiza, Crni Dabar, Ravni Dabar; Prpa... Cure jeste li za? Pa naravno, samouvjereno odgovaramo... Istinsko planinarsko krštenje: ne zbog obaranja nekog visinskog rekorda, za mene je dan ispao osobna avantura dok sam pratila iskusne penjače u zanosu, pitajući se na trenutke neće li se odjednom materijalizirati na Mosoru s ostatkom naše ekipe koja danas

tamo brani boje kluba. Kratki uspon, blic pogled na padinu, klik za sjećanje, škljoc fotka, padina, zatim ponovo lagani uspon, pazi sipar, pazi moko lišće, lagana šetnjica ravninom, uspon....Prva grupa već je nestala maratonskim tempom Zora, Mate, Sanda ... Damir, Vinko, Marijana i ja hrabro za njima i negdje na zatiljku, lagano u čistom i neiskvarenom užitku spram planine – Dečko sa prigodnim pjesmuljkom na usnama: Idemo malo gore...idemo malo dolje... U jednom trenutku, uskom raspuklinom među stijenama našli smo se u amfiteatralnom prostoru okruženom drevnim vapnenačkim formama, par stabala porazbacano po podiju i odmah proživljam mitološki vilinski tanac u čast gromovnika Peruna....Na suprot-

od Sv.Josipa prema Ljubičkom brdu

težom, ali ljepšom stazom do Prpe

noj strani amfiteatra velebni volat kroz koji su u ritmu jutranjeg lahora, ne dotičući tlo, šumske božice ulazile noseći u dlanovima žar nadolazećeg jutra.... Pokušavam ovjekovječiti ljepotu u dvodimenzionalno trajanje unaprijed gubeći bitku. Odjednom ugledam pukotinu! Damir i ja bacamo kamenčiće nagađajući, 10, 20? Šteta što nemam neku mapu, ma sigurno je ucrtana, pa posred planinarske staze je, praktički je prešetavamo i sjetim se naše ekipe speleologa koja istovremeno proizvuje Kitu! Kiza. Pogled unaokolo, vibriraju slike žive ljepote: sjenom natopljeni vrhunci, šuma u proljetnom ponosu, suri i prkosni divovi nazubljeno izbijaju lijevo i desno, s juga se travnata padina utapa u plavetnilo i burom obrijani Pag... Nema pečata. Upiremo prstom u najviši izbojak stijene: ovo je Kiza, baš tu, škljocanje digitalaca, planinski foto-session, zapjevam: I'm living on the top of the world... osjećam se oslobođeno. Laganim spustom prema Crnom Dabru, preko nekad plodnih voćnjaka, pašnjaka, zapuštenog groblja iz nekih prohujalih vremena dok je Velebitom vladao gorštak, osjeća se duh nestalih planinskih zaseoka. Pauza na izvoru-bunaru. Pokušavam odgonetnuti natpis 'Voda (ni)je pitka'. Je li pitka ili nije? Kilimandžovci su još zaštićeni količinom primljenih pesticida ove zime, Vinko je ušutiran profesionalno po

pomorskoj liniji, a ja -well I'll take my chance! Ako više ne napišem ni jedan članak za Helop onda nemojte piti vodu na Crnom Dabru. U planinarskom domu Ravni Dabar, ljubazno smo dočekani od tamošnjeg domara. Mate nastavlja zanimljivim iskricama vodičke mudrosti o povijesti kraja i doživljenom. Stari planinarski vuk. Marenda, tekućina, coffee, nastavljamo. Lagani uspon ispresijecan je novoprobijenom cestom – automobilska transverzala. To mi lagano kvari raspoloženje. Kamo smjestiti drevne legende, mitove, povijest, kuda pospremiti čarolije, gdje udomiti Svantevida, Moranu i LakatmužaPedaljbrade?

Sve u slavu limenih ljubimaca! Nastavljamo dijelom Premužičeve staze nakon Dabarskih kosa. U nekom trenutku stižemo pred natpise: 'Prpa kraće' i 'Duže ali ljepše'. Damir kavalirski kreće kraće s Marijanom, dok se većina odlučuje za ljepšu verziju. Jer duže traje. Simpatični planinarski dom Prpa građen tipičnom drvenom arhitekturom, strmi krovovi i možeš osjetiti snježnu prtinu. Topao i prislan planinski kutak za dvoje dok ne ugledaš u blizini prakirani autobus. Dvodnevno putešestvje Velebitskim klancima, travnatim padinama, poluvrištinama, nazubljenim gredama i zamamnim kukovima bliži se koncu. Za desert stanka u Biloj Vlaha u Stankovcima. Sunce budi moj guštterski gen. Kombi veselo guta posljednje kilometre prema Šibeniku....Zore, hvala na gojzama!

Speleo Škola 2008

Ana Pamuković

Napokon sam pronašla način kako letjeti - pomislim u tom trenutku. Nalazim se na vertikali od tridesetak metara, izvor Bijelih voda. Ispod mene huči rijeka, u potpunosti sam okružena prirodom. Obuzima me neobičan osjećaj sreće, shvaćam da se nikad u životu nisam osjećala ovako slobodno. Najradije bih zapjevala na sav glas, nek' me svi čuju! Ali se ipak nekako uspijem kontrolirati. Spustivši se niz vertikalu, preplavljuje me val euforije i nekontroliranog smijeha. Pjevujem, grlim ljude oko sebe, cerekam se sama sebi u bradu, ne prestajem pričati - i tako sve do večernjih sati. Glavom mi odjednom proleti misao kako je ovo sredina našeg speleo-školanja. Shvaćam kako su prethodna dva vikenda prošla brzo, prebrzo. Stegne me u grlu i duši. Pitam se što ću nakon škole?! Ne mogu se samo tako odvojiti od ove predivne prirode i čitave ekipe... Dolazim do instruktora i jadam im se. Oni me u nevjerici gledaju - pa ostala su još dva tjedna do završetka škole! To kažu na način kao da je to ne znam kako dugo! A ja imam osjećaj da će ta dva vikenda proletjeti brzinom svjetlosti. Pitam se zašto me nitko ne razumije... I doista, nisam se ni okrenula, a iza mene su već bila četiri vikenda: Promina, Cetina, Bijele vode i Bilušića buk. Stigao je i posljednji vikend - Vodena peća. Tamo smo mi, hrabri i neustrašivi školarci, iskušali granice vlastite izdržljivosti. Nakon gotovo trinaestosatnog boravka u jami na -100m, vertikale od šezdesetak metara, neodoljivog miomirsa guana, blata do grla (i u grlu), te se smočivši do gole kože, izašli smo iz jame poput heroja, ponosni sami na sebe. Ono što je lijepo kratko traje...Istina! Ovo je bila

VI šibenska speleo-škola na Bilušića buku

avantura koja je definitivno prekratko trajala. Kad bi se mene pitalo, speleološka škola bi trajala čitavu godinu. Ali, nažalost, ne pita me se...Odlična ekipa svih uzrasta, boravak u prirodi i druženje uz vatricu, gacanje po jamama, sve je to sad iza nas školaraca. Sad smo puni iskustva - i modrica. Ako vam se ikad pruži prilika pohađati speleo-školu, svakako ju prihvatite, jer ono što će vam pružiti su zabave u enormnim količinama, sati i sati smijeha, ali i ono trajno - nova prijateljstva i najljepše uspomene.

ponosna ekipa na izlasku iz Vodene Peće

Crnopac

Antonija Mihaljević

Idemo na Čikolu!!!! Lagana šetnja kanjonom rijeke bila je jako dobra. Trebalo je nositi pojaseve i uže jer na nekim mjestima trebalo je prijeći uz pomoć opreme. I tom veselju došao je kraj. Korito rijeke preplavljeno je vodom što je značilo da Čikola otpada. Imamo li rezervni plan, pa naravno da nemamo.

Mate, Sanda i Dečko su imali „svečano primanje“ na „Salašu“ tako da ih inspiracija nije baš pucala. Spremite ruksake i svari, sutra po odlasku ćemo odlučiti gdje krenuti. Skupili smo se u Crnici ispred dućana (neću reklamirati koji dućan), tu je i nova članica Željana te stara postava Mate, Sanda, Luca (Marica) i Antula. Pa mogli bi na Crnopac, pao je prijedlog. Objeručke ga prihva-

ćamo. Tijekom vožnje nas je pratila kišica, koja nije obećavala dobar provod. A što se može, volje imamo i to je najvažnije. Puno je auto, al' punto se neda. U Benkovcu na pumpi jasan je znak zaobilazka zbog radova na cesti, međutim znak je zanemaren i upadamo u kilometarsku klopku. Beskrajn makadam nas je ipak naveo na pravi put. Prolazimo Prezid i parkiramo pored prve marke za Crnopac. Još je jutro, pa laganim korakom krećemo jedan iza drugoga. Markirana staza išarana šumom i stijenama samo mi je uljepšavala sliku koju sam već imala o Velebitu. Na prijekoju, gdje se desno za 10 minuta stiže do vrha, izronio se prekrasan pogled. Uspon nije trajao dugo te smo na samom vrhu locirali obližnje nam vrhove, a i jame koje su se nalazile u neposrednoj blizini. Ističe se i Tatekova kućica u kojoj su mnogi našli sklonište. Odmah se spuštamo jer ne želimo da nas posjeti zalutali gromić. Predah smo uhvatili malo dublje u šumi i to iskoristili za kvalitetnu marendu. U dobrom društvu vrijeme brzo prođe, pa tako i naš posjet velebnom Crnopcu. Kako bi Dečko rekao: "Piva je platila.....".

A gdje drugo nego kod Dečka.

Dinara- Tradicionalni Uspon

Marica Mihaljević

Dinara!!! Toliko sam slušala o toj planini, da me počela hvatati želja da je i ja posjetim, i nisam mogla odabrati bolji trenutak od 10. tradicionalnog pohoda na tu planinu poznatu i kao „krov domovine“. Na sastanku, 2 dana prije saznala sam da ide velik broj planinara, al ni slutila nisam da je to broj 21. Putujemo rano, 7 sati, vani mrak, a i hladno je, no ipak nedovoljno za ovo doba godine kada bi trebao padati snijeg, ipak polažem nade u Dinaru da baš nanjoj ima malo bijele radosti. Okupila se ekipa i krenuli smo u nekoliko auta, svi s jednim ciljem, osvojiti neki po nekoliko puta, a neki po prvi put vrh Dinare. Put je predvodio crni fiat punto probijajući se kroz tmurni Drniš, pusti Knin gdje smo se okupili, popili kavu, nešto pojeli i krenuli prema više metarskom makadamu, te smo došli u samo podnožje planine. Kad sam je vidjela u cijeloj njezinoj veličini, ne mogu reći da sam ostala ravnodušna. Izdizala se ponosito iznad svih ostalih obližnjih „brdašaca“ potvrđujući svima „ja sam glavna“ i stvarno jest. Fasciniralo me je i to što planinari ti prekrasni ljudi su iznova oduševljeni tom planinom bez obzira koliko je puta posjetili, a ta se lju-

bav prenosi i na druge, pa tako i na mene. Snijega na moju žalost nije bilo u podnožju, ali sami vrh je obećavao, pa smo svi požurili. Neki su krenuli žustrim korakom, a neki polaganim, no bez obzira na sve svi smo se našli na vrhu. Uspon je trajao 3 ipo do 4 ipo sata, a dan je bio kao stvoren za taj podvig. Sunce je toliko grijalo da sam se skidala u nešto laganije, a kad bi prolazili kroz hlad obližnjeg stabla postajalo bi hladno, uz sve to društvo nam je pravio snijeg i to čak do koljena. Okomice su bile toliko velike da nisam znala što se krije iza njih, vrh pomislih, no ne, popevši se na tu uzvisinu pojavile bi se još par takvih. A onda napokon, nakon dugog iščekivanja vidjela sam vrh i veliki križ, aorednjegamale „mrave“ kako se komešaju sa malim crvenim kopicama na glavi. Iako sam bila na izmaku snage, gladna, a uši su mi žarile od vrućine, upotrijebila sam zadnje „spremište“ energije i ubrzala korak te se ubrzo našla na 1831m nadmorske visine. Bacila sam sve sasebe i ugledala savršen prizor majke prirode i još par Mihovilaca kako se približavaju vrhu dok je većina marendavala i slatko se smijala. Bilo je dovoljno vruće da su Ante i Mate izveli

striptiz i ponosno pokazali svoje trbušne „mišiće“. Bio bi grijeh to ne ovijekoviječiti kao i prizor 21-nog Mihovilca sa kapama Djeda Mraza. Počeli smo se spuštati oko 14 ipo i za 2 sata smo se svi našli u podnožju. Pri silazku išli smo kao munje, a noge su se lomile i upadale u već uprtu stazu, tako da je bilo i padova. Polako se spuštala noć a mi smo htjeli uspon proslaviti kako treba te smo svi otišli a na što drugo nego na pivu. Na kraju samo ovo: „Ja hoću još! Pozdrav do sljedećeg tradicionalnog uspona!“

na krovu Hrvatske

Sveto Brdo

Antonija Mihaljević

Sveto Brdo, zasluženno ime za taj veličanstveni vrh. Ekipe od šestero planinara uputila se u subotu 19.01. put Vlačkog grada. Cijelim putem pratila nas je magla, a tik na pola puta do Libinja sunce je rasprostrilo svoje zrake i oraspoložilo nam dan. Na Vlački grad stižemo pod punom planinarskom spremom (vreće, karimati, hrana i sve ostale "potrebne" stvari jer ćemo gore prespavati). Leđa su platila danak pod velikim teretom ruksaka. Uzeli smo predah za ručak i već oko 14h smo krenuli na vrh, premda mi se ta ideja nije svidala. Nadala sam se usponu na vrh sutradan. Plan je plan i treba ga se držati, a i hoće li mi se pružiti prilika još jednom vidjeti prizore koji slijede. Laganim i sigurnim korakom stupamo na Sveto Brdo koje je djelomično prekriveno snijegom, a i ledom. POGLED AAA-AAAAAAA- isplatio je sav trud i napor.

Bezbrojni spektar boja izmjenjivao se ispred nas, a magla koja je prekrila cijelo podnožje planine izgledala je kao šlag po kojem se moglo hodati. U jednom trenutku zavladała je tišina. Imala sam osjećaj kao da se svatko od nas poistovjetio s planinom, a u očima su sijale iskre sreće i zadovoljstva. Vratili smo se pred sam zalazak sunca, što je dodatno dalo

notu mira i spokoja na planini. Te večeri bilo je puno sklonište, mi Mihovilci, Velebitaši iz Zagreba i ekipa iz Zadra. Sutradan nakon dobre marendne krenuli smo natrag. Plan je bio i posjet Crnopcu, gdje je naša ekipa speleologa istraživala jamu Kitu Gačešinu, al' zbog bolnih koljena ipak smo odustali. To nas nije puno smetalo, pa smo ručali na prekrasnom vidikovcu s pogledom na Zrmanju. Vrijeme nas je poslužilo i na tome smo bili zahvalni svim prirodnim silama.

Vječni Snjegovi Kilimanjara

Sanda Paić

Prekrasna i divlja Tanzanija smještena na istočnoj obali Afrike, između jezera Victoria i Indijskog oceana. Poznata po izvanrednom životinjskom svijetu i zadivljujućim pejzažima, od šumom prekrivenih vulkanskih vrhova sve do prašnjavih savana. Sjeverni dio zemlje obilježen je svjetski poznatim nacionalnim parkom, veličanstvenom planinom Kilimanjaro, smještenim u tropskom pojasu Crnog kontinenta, nešto južnije od samog ekvatora. To je vulkanska planina nastala od triju ugaslih vulkana: Shire, Kiba i Mawenzija, na samoj granici Tanzanije i Kenije. Svojom vječnom ledenom kapom i visinom od 5895m predstavlja izazov brojnim planinarima svijeta. I nas je taj izazov pokrenuo na razmišljanje o osvajanju najvišeg vrha Afrike u jesen 2006.godine. Odišedorealizacijetrebalo je više od godinu dana. To smo vrijeme iskoristili za niz organizacijskih poslova, te za psihičke, fizičke i zdravstvene pripreme. Od 9 zainteresiranih članova HPK "Sv.Mihovil"

PARK HEADQUARTERS AND HOSTEL na 1800m
ulaz u nac.park Kilimanjaro

neki odustaju, te na kraju ostaje nas šestero: Zorana Baranović, Sanda Paić, Joso Gracin, Nenad Bilušić-Dečko, Ivan Mijat i vođa pohoda Mate Protega. U zadnji čas pridružila nam se i iskusna zagrepčanka Jadranka Mrđen, koja je već prošla Tibetom i Himalajom. Svatko u svojim mislima i sa, vjerojatno istim očekivanjima, ali vidno uzbuđeni krećemo iz prostorija kluba u Crnici 15.siječnja 2008.godine, praćeni mnogobrojnim kolegama planinarima, koji nas voze do Splita, odakle avionom letimo za Frankfurt. Nakon nekoliko sati provedenih u Njemačkoj, ulazimo u veliki "condor" koji nas nakon više od 10 sati leta donosi na aerodrom Kilimanjaro. Sa prvim zrakama sunca iz aviona ugledamo veličanstveno lijepu kapu Kilimanjara pokrivenu vječitim snijegom. Srce mi ubrzano kuca, gledajući tu prirodnu ljepoticu koju smo došli osvojiti. Zora je, kao najbolji poznavalac engleskog jezika, putem inter-

pogled na Kibo

Aklimatizacija prije vrha

neta uspostavila kontakt sa turističkom agencijom Kindoroko i rezervirala smještaj u hotelu Kindoroko u Moshiu podno Kilimanjara i samo 30 km udaljenom od zračne luke Kilimanjaro. Našoj radosti nema kraja kad vidimo da nas mr.Shanel čeka s kombijem koji nas vozi prema živopisnom Moshiu. Putem sve već vrvi od šarenih afrikanaca, fascinira nas pogled na afričke pejzaže i prašnjave drvene kućice poslagane uz cestu. Konačno stižemo u Moshi, gradić sa oko 20000 stanovnika, podno samog Kilimanjara. Prace-ni pogledima domaćeg stanovništva ulazimo u dvorište lijepo uređenog hotela. Unutrašnjost je u lošijem stanju, sve je veoma staro, ali imamo sve:wc i tuš kabinu, stropne ventilatore i mrežu za komarce iznad kreveta. Sa terase, na vrhu hotela, pruža se pogled na Kilimanjaro koji oduzima dah. Iz temperature od 25°C izrasta planina pokrivena vječnim snijegom. Hoće li se itko od nas uspjati popeti na veličanstveni Uhuru Peak (Vrh slobode). Izlazimo na ulice Moshia, želeći se stopiti s vrevom razbuđenog grada. Ali to je veoma teško, jer smo vrlo brzo primjećeni, te za nama jure ulični prodavači nudeći nam doslovno sve i svašta. Prodaju se pokvareni satovi, sušena riba, ratnička koplja, bubnjevi, masai ogrtači i cipele izrađene od starih auto-

mobilskih guma. Ništa se ne baca, smeće ne postoji, sve se koristi. Na ulicama vlada neopisivo šarenilo boja, odjeće, voća, ljudi i kombija u koje stane neograničeni broj ljudi. Niz ulice su postavljeni šivači strojevi, jedan do drugoga, na kojima žene i muškarci šiju.Čini mi se, da se život svih njih odvija na ulicama. Kažemo mr.Shanelu da bi željeli na Kilimanjaro i već popodne upozna-jemo našeg vodiča Jamesa Seren-gera, iskusnog i cijenjenog vodiča, koji se u zadnjih petnaest godina, otkad vodi ekspedicije na Kili, čak 700 puta popeo na Uhuru Peak. Ujutro, dok doručkujemo na terasi, gledamo na Kibo kojeg je te noći

uhvatio novi snijeg. Sa strepnjom gledamo ono zbog čega smo došli u Afriku, naš najvažniji cilj, tu jutarnjim suncem okupanu bijelu kapu Kilija. Stiže James s velikom grupom crnih nosača i gomilom velikih košara sa hranom. Naše ruk-sake i svu tu opremu ubacuju i slažu u mali toyota kombi. Ne može stati, pa sve izvlače i ponovo slažu na neki novi način. Ali, sve rade polako, nitko se ne nervira, njihovi su pokreti lagani, usporeni. Prespori su čak i za nas Dal-matince. Na mnogim smo mjestima vidjeli na-ljepnicu koja govori sve: "No hurry in Africa!" Očekujemo barem još jedno vozilo za prevoz tolike opreme i tolikog broja ljudi. A onda se dogodi ne-

ZEBRA ROCKS, 4200m

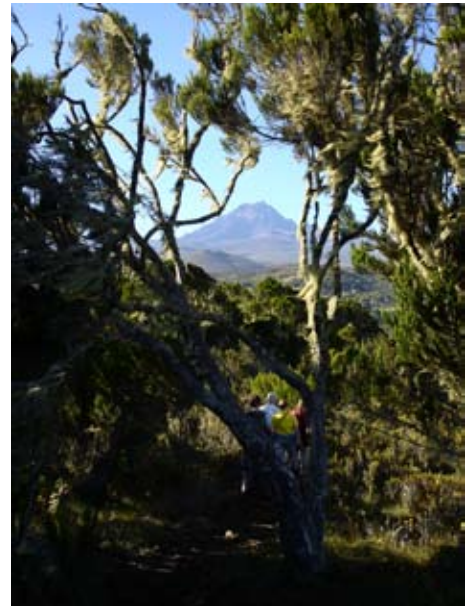
“pole pole”napredujemo

što što možeš doživjeti samo u Africi: nas sedmero i dvanaest crnaca sa svom mogućom opremom i prtljagom stajemo u taj mali kombi. I gledajući u redove bijelih zubi i u toplinu njihovih tamnih očiju, osjećamo se zadovoljni, sretni i opušteni. Vozimo se asfaltnom cestom prema 40 km udaljenom mjestu Marangu po kome se i ova ruta na Kilimanjaro zove Marangu ruta. Stizemo u PARK HEADQUARTERS AND HOSTEL na 1800 m nadmorske visine. Tu je ulaz u nacionalni park, pa se upisujemo u knjigu posjetitelja. Dok uzimamo manje ruksake iz kojih smo izvadili sve “nepotrebne” stvari, naši nosači sa stvarima već su nestali. Sa nama kreću samo pomoćni vodiči-Issa i George. Za prvi dio uspona do Mandara Hutsa na 2720m predviđeno je 4-5 sati hoda “pole-pole” (polako), ali mi je prelazimo za 3 sata. Prolazimo kroz gustu prašumu, koja se zbog blizine ekvatora pruža sve do 3000 m nadmorske vidine. Nazivaju je Rain Forest (kišna šuma). Zrak je čist, pomalo vlažan, a povremeni povjetarac donosi nam opojni miris prašume. “Promet ljudi” je tu gust, dobro natovareni nosači nas prelaze kao od šale, a sa vrha se spuštaju pojedinci i cijele grupe od kojih mnogi nisu uspjeli doći na Uhuru Peak. Gledam ih sa strahopoštovanjem, pokušavamo otkriti tko je “pobijedio” visinsku bolest i osvojio krov Afrike. Kažu da se 50-60% onih koji su krenuli ne popnu na vrh. Ponosno pokazujemo naše znanje svahili jezika i pozdravljamo “jambo, jambo”, a oni odgovaraju “mambo poa”. Naši nas vodiči drže na okupu, jer kažu prašuma je opasna. Čuli smo za jezive priče o razbojnicama koji su znali napasti i opljačkati usamljene turiste. Ali, mi bez straha nastavljamo dalje, nudeći pomoć pretovarenim nosači-

ma. Joso uzima teret težak oko 25 kg Georgu, a mi ostali se izmjenjujemo u nošenju velikih plastičnih vrećica sa kojima se mučio Issa. I oni, a i ostali koje susrećemo gledaju nas s nevjericom, ali mi smo to učinili jer se nismo mogli nositi sa “grižnjom savjesti” gledajući ih kako teško zarađuju malu dnevnicu. Na 2720 m izbijamo na travnati proplanak okružen gustom prašumom na kome se smjestilo petnaestak urednih, drvenih kućica sa zelenim krovovima. To je prvo odmorište, Mandara Hut. Smješteni smo u potkrovlje najveće kuće, koja je inače blagavaona za sve one koji se tu nađu, bilo da

se penju ili spuštaju. A bilo ih je iz cijelog svijeta Engleza, Nijemaca, Japanaca, Kineza, Rusa, Nizozemaca...

Kad smo se smjestili James nas zove “corn-tea!” Bože, što je to?!? A onda iznenađenje! Na stolu prekrasan crno-zeleni stolnjak, na njemu 2 termosice sa vrućom vodom, 7 plastičnih šalica u bojama, te “važići” kave, čokolade, kakao, energetski napitak, šećer i čaj Kilimanjaro, a na sredini stola-pržene kokice. Oduševljena sam, ne mogu vjerova-

U MAUNDI CRATERU

zasluženi odmor nakon osvajanja vrha, Horombo Hut- 3720m

ti. Oni su sve to nosili, da bi se mi bijelci osjećali kao kraljevi na toj visini. James nas vodi u kratku šetnju do Maundi kratera. I tu se prašuma pokazuje u svojoj ljepoti i veličini. Oduševi nas majmuni sa velikim bijelim, perjanim repom zvani crno-bijeli kalabasi. Posebno nas oduševi pogled na 5149m visok Mawenzi, drugi vrh Kilimanjara, koji nas je u trenutku osvojio svojim nazubljenim kamenitim vrhuncima. Na povratku nas već čeka večera: krem-juha od povrća, pečeni kumpiri, varivo od povrća, te obavezno voće za kraj objeda. Ovaj put to su mango i banane. Odlazimo na spavanje, bolje je reći-na odmaranje. Jer malo je tko spavao,uzbuđenje se osjeća u zraku. Po tko zna koji put postavljam sebi pitanje: da li ću moći, da li ću imati dovoljno snage, da li ću biti jača od tog tihog, podmuklog neprijatelja zvanog visinska bolest?!?. Zora osjeća prve probleme, ubrzano lupanje srca, ali se pred jutarnji polazak natjera da "sredi" svoje emocije, strahove i želje te hrabro sa nama krene u novi dan. A novi dan bi nam trebao donijeti novo sklonište Horombo hut i 3720m. Tih 1000m visine odgovara dužini od 11 km, koje bi trebali proći za 6-8 sati hoda. Hodajući "pole-pole", prateći u stopu našeg vodiča Jamesa, napuštamo prašumu, prolazimo kroz šumu i nailazimo na nisko raslinje. Opet se susrećemo sa gomilama ljudi koji

su iz raznih djelova svijeta došli ovdje sa istim ciljem kao i mi. Uz njih susrećemo i dvostruko, pa i trostruko, više vodiča, natovarenih nosača, kojima se sa poštovanjem pomičemo u stranu. Na 3500 m nailazimo na mjesto predviđeno za kraći odmor i ručak (lunch-paket koji svatko nosi sa sobom, a pripremio nam ga je naš kuhar David). Dečko osjeća "prste" visinske bolesti, nije mu dobro, ne može jesti, povraća mu se. Gledam njegovo blijedo lice dok leži ispružen na travi. Sigurno bi najradije ostao tu i zaspao na ugodnom planinskom suncu, ali treba krenuti dalje. Putem prelazimo nekoliko

drvenih mostića ispod kojih teku bistrice planinske vode. Toliko potoka, a mi moramo prokuhavati vodu (odnosno, to za nas rade vodiči i nosači). Već vidno umorni ugledamo petnaestak drvenih kućica i gomile šatora. Krajolik je neopisivo lijep. Uz padine planine okupljaju se oblaci koji se izdižu iz savane i okružuju Horombo hut na čudasan način. A bijela masa oblaka okuplja se i oko impresivne bijele kape Kiba i stjenovitih vrhova Mawenzija. "I poviše oblaka-ima oblaka" kaže Dečko. Umivamo se i kupamo u planinskom potoku, penjemo se do obližnjih brdašaca i uzvisina gdje na padinama dalekog Kiba gledamo zavidljivo igru svjetla i sjene, sunca i oblaka. Večera je opet okrepljujuća i Dečka "vraća u ži-

zajednička fotografija sa crnim prijateljima

KIBO HUTS, 4700m, u pozadina Mawenzi na nebu Afrike

vot”. Krem-juha, riži sa mrkvom i fažoletom, mljeveno meso, palačinke s medom, “čentrun”(dinja). Pošto već osjećamo simptome visinke bolesti, lagane glavobolje, brzo umaranje i pojačano disanje, ranije se smještamo u svoje drvene kućice, u kojima i ne možeš ništa nego ležati. U Horombo skloništu ostajemo i sutra zbog aklimatizacije. Spavam dobro, dižem se rano, naspavana i sretna. Glava me ne boli, dobro dišem, srce mi normalno kuca. Divno se osjećam! Doručkujemo, namažemo se kremama za sunce sa zaštitnim faktorom 25 i 50, na oči stavimo tamne naočale, a na glavu šešire i krećemo prema Mawenziju radi aklimatizacije. Nakon dva sata stižemo na 4100m. Sretni smo, naša najveća visina (svima osim Mati). Ive predlaže da stavimo kuhati juhu i s pršutom počastimo Jamesa i Issu. Brzo odustajemo od juhe, ali od pršuta-ne! I vodiči su zadovoljni i prija im pršut i crna bevanda. Neki od nas dobivaju i svahili-ime, koje rado prihvaćamo. Tako dida (Mate) postaje Babu, Zora-Jua (čitaj đū), Dečko-Mtoto dogo, a teta(ja)-Dada. Vraćamo se na ručak u Horombo hut. Mene muče probavni problemi, hvata me strah da me to ne omete u daljnjem penjanju. Sjedimo ispred svojih kućica, peremo čarape, šalimo se i razmišljamo-ova nas avantura stoji 7700 dolara-7000 smo već platili, još 1000 moramo dati kao napojnice vodičima i nosačima.Od nas se

očekuje da glavnom vodiču damo 15 dolara po danu, pomoćnim vodičima i kuharu 10 dolara, a nosačima 5 dolara po danu. U timu ih je 16 i željeli bisno da budu zadovoljni, jer i mi se tako osjećamo. Sljedeće jutro krećemo prema zavidnih 4703 m nadmorske visine. James nam kaže da uspon “pole-pole” traje 6-8 sati, te da ponese-mo kape, rukavice, topliju odjeću, ali i kabanice. Mislimo-ma šta će nam kabanice, sunce je i vruće nam je, ali ubrzo shvaćamo da James zna svoj posao i da dobro poznaje Kili. Počinje kišica, koja

se pretvara u hladnu kišu, što nam uz vjetar stvara veoma neugodan osjećaj. Prvi put počinjem shvaćati da će uspon na krov Afrike biti pravi pothvat. Stajemo tek toliko da na sebe navučemo sve što imamo, od kapa, rukavica, do kabanica i gamaša... Ali kiša je neumoljiva, slijeva se niz hlače ulazi u svaku cipelu i dok “pole-pole” hodam u koloni čujem sama sebe kako “šljapam”, dok mi hladne kišne kapi prodiru do kože. Kiša prelazi u snijeg. Ruke zavlačim dublje u džepove, a glavu u ovratnik jakne. Ništa ne pomaže! Izgleda da nas je kiša i hladnoća ubrzala, pa za nešto više od 5 sati stižemo na svoje odredište-KIBO CAMP, gdje se ponosno uzdigla kuća sa metalnim krovom. Dok čekamo da nam James pronade smještaj, proživljavamo dosad najtežih

jutro pred vrhom

dolazak u KIBO, pod kišom i snijegom

10 minuta. Dok nam sa svakog dijela tijela i odjeće curi voda tresemo se kao prutići na vjetru. U tim trenucima nisam ni bila svjesna hladne ljepote oko sebe i veličanstvenog vrha Kilija koji se izdiže iz oblaka. Bila sam svjesna samo hladnoće, koja je prijetila da zavlada svim mojim osjetilima. Smješteni u veliku sobu, skidamo mokre stvari sa sebe, tražimo dragocjene komade suhe odjeća po ruksacima koji su kompletno promočili. Tada se netko sjeti da upali koher, pa se sa gojzericama i mokrom odjećom nadvijamo nad tim jedinim izvorom topline. Promrzli se uvlačimo u vreće ispod kojih stavljamo mokru odjeću koja će nam trebati za uspon. To se pokazalo kao dobar potez, jer smo koliko koliko osušili odjeću u tih nekoliko sati sna. Najveći problem predstavljaju nam gojzerice koje su i dalje kompletno mokre. Između dva para čarapa navlačimo najlon-vrećice, a u cipele stavljamo ženske uloške. Ideja nije samo dobra, nego genijalna! Nakon vrućeg čaja, krećemo dalje u 24 sata. Nitko ništa ne govori, svatko je u svojim mislima. U očima nevjerica. Kako da tako mokri dođemo do vrha, a vani temperatura "debelo" ispod nule?! A kako odustati, tako blizu cilja??? Šutimo! I krećemo! James ide prvi, a za nama su Issa i Georg. Primjećujem da ne nose ruksave, ali ništa ne pitam, jer mi nijed-

na engleska riječ ne pada napamet. Moje se rukavice nisu osušile, a druge, u kapi ruksaka, su promočile. Dakle, ostaje mi samo da navučem mokre rukavice. Mislim, ugriyat će se i osušiti od topline ruku! Ali, griješim! Dobila sam smrztotine na vrhovima prstiju. Krećemo "pole-pole". Užasno mi je hladno, prsti na rukama me "zebu". Zrak je oštar i hladan, pa kad udahnem osjetim bol u plućima. Od tako hladnog zraka i mokrog ovratnika jakne spasio me bijeli šal sa potpisima mojih kolegica iz dječjeg vrtića. Hodam kao robot, korak po korak i razmišljam. James je rekao da do Gilman's pointa ima 5

sati hoda. A Noć je, hladno mi je, veoma hladno! Mislim-ma samo da svane, samo da proviri malo sunca...bilo bi mi lakše! Ali, tada bi već trebali biti na vrhu. Ne razmišljaj, Sanda, hodaj!!! Ma, doći ću ja do Gilmansa i dobiti diplomu, to je za "tetu" dovoljno! Ma samo da izađe malo sunca, samo da proviri na horizontu!!! Najslabija točka je Dečko, blijed je, povraća i oči mu se zatvaraju. Mate ga gura, ne želi da ostavi. Ne, tako blizu vrha! "Još pola sata"-kaže James. Na horizontu se pojavljuje užarena crta. Sviće! Hura! Vrh se vidi...ali kako doći do njega?! Još 10 minuta! Evo nas!!! GILMAN'S POINT (5681m)!!!

GILMAN'S POINT, 5681m

Ne mogu vjerovati, svi smo se popeli i svi ćemo dobiti diplome!!! To je ipak nešto čemu smo svi težili! "Mi smo ekipa koja se na raspada"- Jokine suriječi. Napravimo nekoliko fotki i čini mi se da se simptom visinske bolesti gube. Sreća je ovladala nama, pa bez razmišljanja krećemo dalje, prema stvarnom vrhu. Prolazimo pored ledenjaka, koji kao da izranjaju iz samog neba, te za manje od 2 sata stižemo na UHURU PEAK i nezamislivih 5895m. Dečko je ostao sa Issom i Georgom, ali na vrh stiže tek desetak minuta iza nas. Ne možemo vjerovati!!! Tojepothvat! Dečko je uspio! SVISMOUSPJELI!!! Fotke padaju-sa šibenskom kapom, šibenskim šalom, sa šalom kolegica, sa zastavom HPB, sa Franck-kavom, sa majicom Prvić Šepurine, kamenom iz Primoštena Burnog... i naravno, sa HRVATSKOM ZASTAVOM!!! Od silnih emocija, osjećam se nekako čudno, gotovo prazno! Ali ponosno! Mislim na moje najdraže, koji su u ovom trenutku tako daleko, ali ih osjećam kao da su tu sa mnom. Hvala im na njihovoj ljubavi i podršci koja mi je omogućila da napravim nešto o čemu mnogi tek maštaju. Vrijeme kao da je stalo, ne znam kad smo krenuli nazad, ali znam da smo se Mate, Zora, Ive i ja sjurili sipinom do Kibo campa. Tu nas je dočekao jedan crnac, koji širi ruke, grli nas i ljubi, očito veoma sretan zbog našeg uspjeha. To je David, naš kuhar. Kad je prije saznao??? Iza njega se vide

mnogobrojni nizovi bijelih zubi. To su naši nosači. Svi su sretni zbog nas! A i mi smo sretni!!! Nakon kratkog odmora na Kibu, spuštamo se do Horombo huta, gdje ćemo prenoćiti. Ujutro se okuplja cijeli naš tim i pjeva nam pjesme za pozdrav, pjesme o velikom blagu svoje zemlje-Kilimanjaru. Pjevamo i mi s njima, potrudili smo se već na usponu naučiti njihovu pjesmu. Plešemo. Veselju nema kraja. A onda im dajemo uobičajene napojnice uvećane za onoliko koliko smo mi smatrali da im treba dati. Da li će biti zadovoljni? Mi jesmo! Željeli bi da i oni budu!!! Dajemo im i svu zimsku robu koju smo nosili na Kili: jakne i majice, kape, rukavice, deke, čarape, kabanice, naočale, nožice, nekoliko čokolada. Smiju se, zahvaljuju nam! Zadovoljni su! Kažu da smo SUPER EKIPA! Konačno- ulaz u Kilimanjaro park i hladna KILIMANJARO PIVA! Zaslužena! Pa još jedna! Pa fotografiranje! Stvarno se osjećam kao...POBJEDNICI!!! Ponosni primamo diplome i zahvaljujemo Jamesu koji je zaslužan što se druga šibenska ekspedicija kompletna popela na toliko opjevani najviši vrh Afrike. A pravo slavlje uslijedilo je tek u hotelu Kindoroko. Imamo još jedan razlog za slavlje-rodila se Nikolina, sad već najmlađi član našeg kluba. Neka joj život bude sretan i ispunjen smijehom i radostima!

šibenska ekspedicija na krovu Afrike,
UHURU PEAK 5895m

Planinarski Maraton Na Mosoru 2008

Marica Mihaljević

Trčanje a pogotovo nekakvi maratoni nisu mi u krvi. Nikada nisam imala volju za trčanje, pre dosadno i naporno. Uvijek kad bi pokušala brzo bi odustala, a onda se u klubu počelo u natuknicama pričati o planinarskom maratonu na Mosoru. Ne znam zašto, al uhvatila me je jaka želja da idem, idem i idem. Polako se počela okupljati ekipa koja bi se isto htjela okušati na tom području. Malobrojni ali vrijedni Mio, Mario, Tome i ja. Ja i maraton, ph ludo i pomisliti a kamoli ostvariti, no tu je bila jaka želja i volja, i za mene trčanje više nije bio problem. Pripreme su počele, nekima prije 2mj, nekima prije mjesec, a nekima nisu ni počele, kao što je bio slučaj s Tomom (taj dan mu je kćer imala rođendan, opraštamo mu!). Dobivali smo brojne savjete od onih koji su to već prošli, no nisu bili ohrabrujući, kao npr. možete se lako izgubiti, potrebna je dobra kondicija, da će biti teško...no snažna trojka nije se dala. Počeli smo skupljati karte, a Limov je u svoj GPS ucrtao rutu puta, tako da se nisamo bojali sve dok se budemo držali njega, a

ako nam pobjegne, e onda smo nagrabusili. Bilo je i dogovora da ćemo na križanjima ostavljati znakove za lijevo- desno, imamo mob., ma biti će dobro pomisliti, na kraju krajeva nisam imala pojma što da očekujem jer nisam bila nikad na Mosoru, a ni Mijo ni Mario. Osjećala sam da je najviše bio bojazan za mene, da ja to neću moći, da imam najmanje iskustva, što je u jednu ruku istina, no nisam odustajala. Zadnji sastanak, četvrtak 24.04. padaju zadnji dogovori. Limov nas vozi do Klisa kod gostionice „Uskok“ gdje je i start, a Mijin prijatelj iz Omiša do Limovog auta. Sutra samo odmaranje i jesti taman i još malo. 26.05. zvoni sat 04:00 ujutro, mmm da je još malo ostati u krevetu, ali ne, ajmo na noge lagane i zadnje pripreme, mob napunjen, hrana, voda, flis, vlažne maramice, flasteri, kapa, naočale, zaštitna krema...ok to bi bilo to. Provirim kroz prozor a ono kiša, uuuu nastupilo je lagano razočarenje. Oko pet krećemo na put prema Splitu ali kiša se i dalje ne predaje, ali ni mi. S pozitivnim mislima stižemo u Klis oko 06:15 i kiša je prestala padati.

Dok smo čekali ostale nešto smo pojeli a najbolje su bile Limove „energetske bombice“ pašta u foliji. Skupila se ekipa nas 15, upoznavamo organizatora, uzimamo kartice na kojoj moramo skupiti samo jedan pečat i to na kontrolnoj točki Kozik „sv. Jure“. Osjetila sam lagani val adrenalina koji me je preplavio čim nam je organizator dozvolio da krenemo. Dobar osjećaj! Prošli smo kroz malo

staza vodi na Vickov stup

selce s asfaltom pod nogama, no ubrzo smo ga napustili sljedeći markacije. Nakon pola ure počeli smo se polako odvajati, Mijo i Mario naoružali su se super kondicijom i ubrzo su mi izmakli iz vida. No, dobro što je tu je, pratit ću markacije i valjda se neću izgubiti. Uzbrdica od 2.5km dobro izmori, al prošla sam je u priči s jednim starijim i i skusnijim planinarom koji mi je usput i dao i nekoliko korisnih savjeta. Osvojeno je Debelo brdo, a pogled na Split bio je prekrasan, ali zato teren je bio sve samo ne prekrasan. Samo sivilo s očima uprtim u pod misleći na svaki korak, jer noga i štošta drugo lako upadne u pukotine trčkarajući po

hrbatu. Vrijeme je bilo super osim jake bure koja nas je šibala i gurala u stranu remeteći nam ravnotežu. Flis je spasio stvar. Osvojen je i Plišivac. Gledala samu daljinu ne bi li vidjela Miju ili Marija, ali bezuspješno, no sjetili su me se ostavljajući poruke podrške bilo na kamenu ili papiru. Prešli smo uspješno i Ljubljani, te Vickov stup na kojem smo malo stali i odmorili te nešto pojeli. Nismo se puno zadržavali da se ne hladimo. Uzevši pečat krenuli smo dalje i dalje u društvu starijeg planinara. Pola je puta prijeđeno i tad sam počela osjećati laganu bol u nogama, na kraju krajeva takav napor nisam još do tada okusila. Dođe ti da staneš,

pobjeda je - u šaci

da se odmoriš pola ure, al u isto vrijeme neka sila te gura naprijed. Na početku maratona imala sam želju ostvariti neki značajniji rezultat, no kasnije sam samo htjela doći do cilja bila prva ili zadnja. Popevši se na Botajnu, vrh Kozika bio je sve bliži a opet tako dalek. Zatim je slijedila lagana nizbrdica i prekrasna šumica, tu sam smogla snage i cijelu je pretrčala ostavivši za sobom starijeg planinara. Koji dobar osjećaj za noge, napokon ravno tlo. Pri izlazu iz šumice sreća sam i prvu grupu maratonaca, ali iz druge organizacije ligh utrke. Pozdrav, par riječi, ostavljam ih za sobom i trčkaram naprijed s velikom željom da što prije osvojim Kozik. Umor je prisutan, ispijena je i prva litra tekućine još toliko ostalo. Svaki korak je težak, u trenu vidim vrh pa ga ne vidim, blizu je a nikako doći do njega. Napokon, napokon osvojen je i Kozik, i tada sam se osvrnula oko sebe i vidjela panoramu i sve što sam prešla, što sa kažem neopisiv osjećaj. Kupim pečat i potpis od čovjeka koji je dežurao na vrhu i kontrolirao tijek utrke. Zgrabila sam stvari i odmah pojurila niz zadnju veliku nizbrdicu koja me je vodila do cilja. Još sam imala snage, malo za promjenu sam se spuštala, ali počela sam osjećati bol u koljenima, ali puno je lakše nego penjanje. Prestižem dvoje, pa jednog, troje i tako 20-tak

ljudi iz drugog maratona. Ugledavši crkvu mislila sam to je to, cilj je blizu. Uu kako sam se prevarila. I tada sam primila poziv od Mije koji mi je rekao groznu vijest, a to je da imam još najmanje 2h hoda do cilja, e to me je slomilo. Bolje da nisam pitala, no oni su već bili na cilju s hladnom pivom u ruci. Prošla bijeli put, selo, Gatu, i odbivši prijevoz pri samom kraju maratona kojeg su mi ponudili dvojica kolega iz iste utrke, nakon ure i pol bolnog i iscrpljujućeg hoda, sa suzama u oku ušla sam na cilj. Toliko sreće, boli i velikog ponosa (i ljutnje zato što se Omiš nije smjestio negdje bliže Mosoru) sve se izmiješalo. Kako da to stavim na papir, to se mora doživjeti za shvatiti i onaj Mijin uzvik „ajde Mare“ u centru Omiša ostat će mi u trajnom sjećanju. Nas troje, ekipa za pamćenje a takav je bio i rezultat. Limov Mario 2.mjesto, Mijo Konžić 3.mjesto, i Marica Mihaljević (ne računajući dvojicu koji su došli autom) uspješno 4.mjesto. Ozljede: jedan poplavljeni nožni palac, bol u koljenima, prazan želudac!

Nedostatak: HGSS

Mijo, Mario i Marica, 3M obranili su boje zastave svog kluba, ali i pri tom ostvarili osobni uspjeh. USPJELI SMO!!!!

Voli vas vaša Luca!

pobjednici: 3M (Mio, Marica, Mario)

Zapis O Brni Šušku

(posljednjem hajduku šibenske okolice)

Joso Gracin

Ovo nije planinarska priča pa će se neki sigurno pitati što ona radi u Helopu, ali naći će se i netko tko će reći da mu je bila zanimljiva baš zbog toga što je drugačija. Ako želimo svojim zapisima sačuvati spomen na naše doživljaje u prirodi koja nam je gotovo drugi dom, nije nikakvo čudo da zapišemo nešto i o ljudima kojima je ta ista priroda dugo vremena bila jedini siguran dom.

Danas se po brdskim bespućima, šumama i planinskim gudurama, po neprohodnim klančima, te u skrivenim kraškim špiljama, van svih staza i puteva mogu sreći jedino oni koji za poimanje prosječnog građanina povremeno žive van nekih uobičajnih okvira. Većinom su to strastveni ljubitelji prirode, ljudi željni

iskonskog mira ili izazova. To su planinari, speleolozi, možda poneki krivolovac ili neki čudak i naravno sigurno poneki zalutali Čeh.

Nekada davno, u prošlim stoljećima na takva mjesta su zalazili, tamo obitavali i skrivali se oni što su živjeli van tadašnjih životnih okvira. Bili su to hajduci, ljudi koji su prkosili svim pravilima i zakonima koje su im nametale tadašnje vlasti i vladari. Divljina je njima kao i vucima bila njihov dom u kojem su bili neprikosnoveni vladari. Od turskih vremena, pa sve do prvih godina dvadesetog stoljeća, uvijek drski, lukavi i odvažni. Učilo nas je da su oni davni hajduci bili hrabri borci protiv Turaka (sjetimo se samo hrvatskog junaka Vuka Mandušića), a ovi zadnji od prije stotinjak godina, obični razbojnici i lopovi. Ipak, ili bili odvažni borci protiv osvajača, ili obični razbojnici, u svima njima gorila je ista vatra, tinjao isti poriv, a žilama kolao isti slobodarski duh. Živjeti slobodno i nespuntano značilo je i živjeti surovo i nesigurno. Otvrdnuvši tjelesno i duševno, bili su snažni, snalažljivi i nemilosrdni, jer jedino su tako mogli opstati u svojoj slobodi. Većina od njih pljačakli su imućne, a sirotinju najčešće nisu dirali, čak su nekog i pomagali, uglavnom svoje jatake. Neki su bili surovi razbojnici, a neki su sa svojim hajdučkim drušinama živjeli gotovo poput legendarnog Robin Hooda. Mnogi od njih odmetnuli su se samo zbog toga što im je nanesena neka velika nepravda.

Zapis koji slijedi dao mi je moj dobar prijatelj, arheolog amater, kroničar svoga kraja, čovjek nevjerojatne memorije i posebnog dara prepričavanja, Ivan Petrović iz Pakova sela. Ivo je čovjek koji je svojim zapisima zauvijek spasio i sačuvao mnoge zanimljive priče o ljudskim sudbinama iz

Jedina postojeća slika Brne Šuška

Ive Petrović piše zapis o Brni

ne tako davne prošlosti. Ovo je samo jedna od stotine priča koje mi je ispričao, i samo jedna od tisuća koje je zapisao. Njegove bilješke i zapisi, pisani rukopisom, pravo su kronološko blago koje tek treba otkriti.

Ovaj zapis o posljednjem hajduku šibenske okolice, Brni Šušku čitao mi je Ive na jednom neuobičajnom mjestu. Slušao sam priču u carstvu krša i mora, u plaveti Kornata ukrašenoj zlatnim smirajem dana, daleko od Zagore i Brninog kraja. Nigdje nikakvog zvuka osim Ivinog glasa, blagog šuma mora i blejanja ovaca iz daljine.

Taj originalni Ivin zapis išao je ovako:

- Tko u Pokrovniku nije čuo za Brnu Šuška, toga nema. To mu je bio nadimak, a pravo ime mu je bilo Mate Štrkalj. Brne je bio posljednji hajduk šibenske okolice, pa ga je kao takvog zabilježila i povijest. Početkom 20.stoljeća fotografirao ga je dr. Ante Šupuk, otac modernog Šibenika, a njegova velika slika u boji danas je u privatnom posjedu jednog šibenskog kolekcionara.

Kao mlad, snažan i jak momak, Brne se odmetnu u hajduke ostavivši kod kuće ženu i djecu, a zašto je to učinio ostaje nepoznato. Brne se kretao se po cijeloj Dalmaciji, a odlazio je sa svojom družinom čak i u Crnu Goru.

Međutim, Brne je na kraju ipak pao u

ruke vlastima, jer su mu prilikom jedne pljačke žandari namjestili zasjedu.

Neki njegovi suvremenici koji su, istina, tada bili još djeca, živo ga se sjećaju, jer je nakon što je izašao iz tamnice, svoje posljednje godine proveo u svom selu Pokrovniku.

Ovdje ću vam prenijeti priču koju mi je davno ispričao jedan umni starina iz Pokrovnika koji je dobro zapamtio Brnu i sve ono što se s njim događalo:

» Ja se njega dobro sićam

kad je doša iz zatvora. Bija je osuđen na deset godina, zatvorila ga bivša Austrija 1910. godine. Ode u selu su svi mislili da je umra, a kaznu je služija u Puli. Žena mu je bila lipa ka slika, a ima je i dobru dicu. Pile-Pilidža Copic, je bacija oko na nju i on uz pomoć još nekih sastavi "Crno pismo". To "Crno pismo" se šalje iz zatvora kad kažnjenik umre. Međutim, niko nije bija siguran u to je li Brne umra ili nije, ali se išlo na intrigu. Žena mu je mislila da joj je muž stvarno umra i ona obuče na se crninu ka i svaka udovica. A Pilidža vrti danas, vrti sutra oko nje, uspije je nekako obrlatiti. Ljubovali oni i ona zatrudni, ali da ne izbije sramota, ona ode pobacit. U selu je bilo žena koje su to znale učinit.

Kad evo ti jednog dana Brne kući posve iznenada. Kad je vidija ženu u crnini on nju stane ispitivati, i ona mu kaže da je dobila "Crno pismo". Međutim, čim se Brne pojavija Pilidža je nesta. Uteka je u stare jare koje su dalje od sela. Neko se naša ko je Brni kaza šta se sve događalo i on na to pobisnija ki bisni pas. Sta je tražiti Pilidžu s namjerom da ga ubije. Čeka ga je s kuburom za pasom na pećini i ukolo, ali mu niko nije tija reći di se krije.

Brne i Matić (Mate) Copic bili su kumovi,

a isto tako Matić je bija u rodu sa Pilidžom. I on Brni stane govoriti da stoji smirom, govoreći: - Kume Mate, pušti na miru moga rođijaka. Zaklaće ćemo dvizicu, spremi ručak i napiti se, i vi se pomirite ki pravi ljudi. – Ne Matiću – odrišito će Brne – Ja neću pogaziti svoju rič. Ubit ću ga, to mu slobodno kaži. – Ne valja to kume Mate – stade navaljivati Matić – Učinit ćemo kako san ti reka. – Jok! –ljutito će on. AliMatićkavrag. Bijajepismen čovik i čita je knjige. U njegovoj kući je bija vra-Andrija i on i je donosija.

Jednog drugog dana ga jope nađe na pećini s kuburom za pasom i stane mudro govoriti. – Priznaj kume, da si i ti teke pogrišija u svome životu. Reci mi zašto si ostavija svoju ženu i dicu i oša od kuće! Je li to bilo lipo od tebe! Je li to bilo ljudski, kaži pošteno!

Brne se zagleda u nj i umukne.

- Matiću to si dobro reka – napokon će – Priznajem, nisan se ponija ka čovik. Bilo je tako vrime.

-Eto vidiš. Šta sad triba zamirit mom rodjaku Pilidži?

-Evo ti ruka kume Matiću, i reci svom rodjaku da dođe svojoj kući, ja mu opraštam.

Deset godina tamnice Brne je dobija kad je sa svojom družinom opljačka Visovac. Odnili su željeznu kasu s novcin, ali kad su veslali priko jezera na vodi se ukazala krv i oni su se pripali pa su kasu bacili u vodu. Dok su izlazili vanka skoću đenderi i povataju ih. Govorilo se je da je bilo i mrtvih, a žive je pozatvaralo.

Kažu da bi on uvatija i više od deset godina da nije bilo Ante Šupuka. On je bija bogat čovik. Ima je u Krki svoje mlinice, a u Šibeniku nikoliko kuća, polja, vinograde, ali bi često na Krki.

Panorama Pokrovnika, Brninog rodnog sela

Brne je jedne zime sa svojim ajducima doša iz Crne Gore i živili su po Kotarin. Kad im je nestalo rane, Brne tajno, po mraku pošalje jednog svoga da pita štokod za poisti u Šupuka, ali on ne tide ništa dat. Brne se ubrzo domislija šta će i kako će. Triba Šupuka orobit, ali da ispane ka pošteno, iako nije. Kad se unoćalo on naredi svojim momcima da provale u kuću silom, ako ne tide dati dobrovoljno. Dotle će on biti sa strane i gledat. – Uvatite ga za prsa, njega ili ženu i vičite, govoreći da će te ih ubiti, dali ne dali. Ja ću tad dotrčat među vas, tako da ispadne da ja njih branim i da neman veze s vami.

Tako je i bilo. Poslin on i Šupuk postanu prijatelji, a to je Brni pomoglo jer je Šupuk svidočija na sudu u njegovu korist.

Kad je izaša iz zatvora ima je sedamdeset godina. Mi dica smo se ga bojali jer je bija strašan s onim brčinama i s kuburom za pasom. Liti bi sidija pod koštelom. Sićan se kad je piva jednu pismu. – Crna Goro napuni mi torbu, ko ne ništa, bar bukova lista ! Oj, voj, voj !

A kad bi se klalo bravčce, oli prase, on bi ija džigericu ili loj, nako vriško ki vuk – zaključii svoju priču mudri starac.

Za hajduka Brnu Šuška, rijetki su čuli. Priče o njemu pamte još samo mještani njegovog

Pećina s izvorom - mjesto na kojem je Brne čekao Piliđžu

Pokrovnika i Pakova sela, i možda Brnjice i Goriša, i poneki šibenski povjesničar. Hvala umnom starini iz Pokrovnika koji je živo sijećajući se Brne ovu priču ispričao Ivi Petroviću, a on ju je zapisao i tako sačuvao spomen na posljednjeg hajduka šibenskog kraja i dijelic vremena kad se živjelo teško, al' ponosno.

Iz drugih izvora čuo sam da nije tamnovao u Puli, nego u Koprnu, a spominje ga i D.Krsto Stošić u svojoj knjizi "Sela šibenskog kotara". Stošić je napisao: - Zadnji hajduk šiben. okolice bio je Brne Šuško iz Pokrovnika, koji je 15 godina odležao u tamnici, a umro je 1916.

Što je prava istina ne znam. Možda bi trebalo otići u Zagoru i od neke mudre starine čuti još neku narodnu predaju o Brni.

O POTRAZI ZA BRNINOM SLIKOM

Trebalo je nekako doći i do famozne Brnine slike, a to je bio malo teži posao. Ive Petrović mi je ispričao da Brnini potomci u Pokrovniku čuvaju njegovu originalnu fotografiju koju je početkom 20. stoljeća snimio dr. Ante Šupuk, ali da je nerado i pokazuju, a kamoli da bi je dali nekom da je kopira. Čak nerado i pričaju o svom brkatom pretku, kao da se srame njegove hajdučke prošlosti. Trebalo je doznati koji to kolekcionara po-

sjeđuje sliku posljednjeg hajduka šibenske okolice. Potraga za Brninom slikom odvela me je preko arheologa prof. Marka Mendušića koji je također iz Pokrovnika, do šibenskog muzeja u koji sam navraćao nekoliko puta, ali bez rezultata. Napokon me je nazvao Emil Podrug, kustos Muzeja grada Šibenika i javio mi da su ipak uspjeli nešto pronaći, katalog s Brninom crno-bijelom slikom. Ujedno mi je dao i još jednu vrijednu informaciju. Original u boji se nalazi kod šibenskog filateliste

i kolekcionara gospodina Marija Lušića. Isti dan sam pronašao gospodina Lušića i napokon na zidu prostrane dnevne sobe ugleda sliku posljednjeg hajduka šibenske okolice i najmrkiji pogled koji sam ikad vidio. Brne je s nožem i kuburom za pasom, s ukrašenom puškom u rukama i zakrvavljenim očima i brčinama, i na slici izgledao upravo onako kako su ga opisivali, zastrašujuće.

Veliko ulje na platnu. Portret "Hajduk Brne". Autor je šibenski umjetnik s početka 20. stoljeća, Zvonimir Rakamarić. Portret je bio izložen na izložbi likovnih dijela Z. Rakamarića u Muzeju grada Šibenika 1983. godine u povodu 50. obljetnice smrti umjetnika.

Od gospodina Marija Lušića doznao sam za još jedan podatak o Brni. Otac mu je davno ispričao kako je navodno i sam car Franjo Josip čuo za hajduka Brnu, pa je čak i predložio da mu se dodjeli nekakva mirovina, samo da se prestane baviti hajdučijom.

Ali da to ne bude sve o Brni pobrinuo se moj dobri prijatelj, zaljubljenik u tajne Zagore i povijest našeg kraja, sakupljač starina, Damir Labor, porijeklom iz Goriša, čiji se porodični korjeni mješaju s Brninima, jer mu baba potječe iz Brnine kuće. Labor mi je ispričao da je Brne navodno

U ovim vrletima nekada su se skrivali Brne i njegova družina

rođen između 1848. i 1850. godine, a zanimljiva je i njegova priča o Brninoj kuburi.

Po Laborovim riječima prije 10-15 godina u Pokrovniku se usred zuba vremena urušio zid pojete u vlasništvu sada pokojnog Ive Štrkalja, sina Grge. Ive je u zidu pronašao kuburu, priča se čak i dvije. Sadašnja pojeta je nekada bila potleušica u kojoj se živjelo, a iz nje potječe i Brne, pa se pretpostavlja da je kubura upravo Brnina. Labor je pokušao doći do te navodno Brnine kubure koja je pronađena u jako lošem stanju, ali nije uspio. Nepoznato je gdje je kubura dalje završila. Možda bi o njezinoj sudbini nešto više znao reći netko od živućih Brninih potomaka.

U nastojanju da doznamo još više o hajduku Brni, potraga nas je dovela do župnog ureda Gospe vanka grada. Razgovarali smo sa fra Vicom Lucićem koji je također porijeklom s Pokrovnika pa smo se nadali da će nam on kao svećenik dati još neke podatke o najpoznatijem hajduku svoga kraja. Nažalost fra Vice je o Brni znao mnogo manje od nas. Rekao je: - Mislim da je taj bandit uhvaćen zadnji od svih razbojnika, a umro je 1916. ili 1917. godine. Ipak fra Vice nam je dao i jednu jako zanimljivu informaciju. Rekao je, koliko se sijeća da je fra Ante Čavka u jednom od

svojih dijela spomenuo upravo Brnu Šuška, ali nažalost nije se mogao sjetiti kako se zove ta knjiga. Izgledalo je da priča o Brni nema kraja. Trebalo je doći do Čavkine knjige i otići u Pokrovnik vidjeti ostatke Brnine rodne kuće, ali zaključili smo da za sada imamo dovoljno materijala, a malo vremena, pa će mo daljnju potragu za Brnom nastaviti drugi puta. Labor mi je rekao: - Da si me samo vidiš prije nekoliko godina kad sam doznao za Brnu. Cilog me zapalila priča o njemu. Skoro

sam uspija i do njegove kubure doći. Bija sam na pravome tragu. Dan danas ne mogu prežaliti šta je nisam uspija barem viditi.

Kad se budemo s ruksacima spuštali u kanjon Čikole ili se u Zagori odmarali u hladovini nekog stoljetnog hrasta, znat će mo da je prije stotinjak godina tu vjerojatno prolazio, krio se ili odmarao, prkoseći svim nametnutim stegama i pravilima, odabravši slobodan, ali nesiguran život u njedrima surove prirode, posljednji hajduk šibenske okolice, Mate Štrkalj, zvan Brne Šuško iz Pokrovnika.

Zahvaljujem svima koji su pomogli na bili koji način da nastane ovaj zapis o Brni Šušku. Najzaslužnijem, Ivanu Petroviću od kojeg je sve i započelo, Damiru Laboru koji mi je nesebično pomagao, arheologu prof. Marku Mendušiću koji me naveo na pravi trag, kustosu kulturno-povijesnog odjela gospodinu Tomislavu Pavičiću, fra Vici Luciću iz župe Gospa vanka grada, šibenskom kolekcionararu gospodinu Mariju Lušiću i posebno kustosu šibenskog muzeja arheologu Emilu Podrugu koji je najzaslužniji što sam napokon došao do Brnine slike.

Moji Prvi Koraci – Dinara 2008

Gordana Schneider

Osvajala sam mnoge poslovne vrhove i godinama pasivno sjedeći u auto zadovoljavala svoj ego, dokazivajući svoje sposobnosti. Moj avanturistički duh poželio je nešto novo isprobati, okrenuti novu stranicu života i osjetio potrebu pokrenuti i moje tijelo. Odlučujem, planinarenje je upravo to što mi treba, gdje ću korak po korak razgibati moje uspavane mišiće i lijene kosti, ne znam, da li je peh ili sreća, ali moja sudbina odlučuje da ti prvi koraci budu ni manje – ni više, nego Dinara, da trebam doći do vrha od 1831 m. Veliki zalogaj za jednog početnika, veliki izazov za osobu poput mene koja voli odmjeravati svoje snage i mogućnosti na svakom polju i u svakom pogledu. Neizvjesnost situacije me dovodi do ludila i ja nestrpljivo očekujem taj dan. Napokon, svanulo je i to jutro, iza mene je neprospavana noć puna pitanja bez odgovora. Smješkom prikrivam svoje strahove i pozdravljam svoje kolege kod kombija. U njihovim očima vidim razdraganost i iskrice kao kod djeteta kojem je dozvoljeno da se opet igra sa njegovom omiljenom igračkom. Ponese me taj njihov zanos i vedrina i na tren zaboravih na moje muke te se prepustim ugodnom čavrljanju sa njima. Kad nije dosadno, vrijeme brzo prolazi te smo se uskoro našli na livadi na području Dinare. Tamo je već par razapetih šatora, mnogih meni nepoznatih ljudi koje veselo pozdravljaju moje kolege. Sumrak je, na nebu se naziru zvijezde i ja bacih pogled prema toj gorastasnoj, krševitoj, ponosnoj za mnoge nedohvat-

noj Dinari. Fascinira me njena ljepota, tajnovitost njena izgleda, ograničenost njenih prilaza ... Žamor me vraća u stvarnost, pali se velika vatra, priprema se meso, troši se pivo ... Uživam u toj atmosferi, ljudi se druže iako je svatko od njih priča za sebe ovdje ih veže ljubav prema prirodi, ljubav prema ovakvim trenucima kada se podjeli jedna piva na deset ljudi – slađi je onaj jedan gutljaj od cijele boce za sebe. Svi su jednostavni, nekomplirani, nezahtejni, baš onakvi kakvi bi trebali biti svi – puni ljubavi prema prirodi i ljudima. Zato poručujem svima: idite svi u planinare, tamo ćete biti ono što jeste, tamo ćete biti vi – bez maski i prohtjeva, skromni i sretni. Tamo shvatiš da ti za sreću tako malo treba. Vrijeme odmiče i u meni ponovo raste nervoza, znam da nisam dorasla ovom pothvatu ali isto tako znam da kada nešto želim preskačem sve granice mojih mogućnosti. Ignoriram klecanje mojih koljena, lupanje moga srca i oznojene dlanove od straha da ne zakažem. Bodrim se onom starom uzrečicom: što mogu drugi možeš i ti Gordana. Ruksak na leđa, lampa na čelu i točno u ponoć, kolona kreće u kojoj ja predzadnja

pravim svoje prve korake. Prvih sat vremena hodam bez poteškoća uz pričljive kolege polako se približavamo zvijezdama. Odjednom počinjem osjećati težinu mog ruk-saka na leđima, moje tijelo protesta, lagano podrhtava, nestaje mi snage, obliva me hladan znoj ... Mala pauza od par minuta, kolege me bodre da je Martinova košara blizu još nekih 40-tak minuta a onda spavanje. Krećem, nogu pred nogu, svaki korak sve kraći i teži, nemam zraka ni snage, samo volja je bila jača od svega i dovela me do prvog cilja i našeg prenoćišta. Uvalih se u vreću za spavanje, zatvorih oči i utonuh u dubok san.

Naspavana i odmorena u srcu Dinare, bila sam spremna krenuti prema vrhu. Ne volim nezavršene stvari u životu, pa neću ni sada odustati jer u meni su uvijek neke sile koje me guraju naprijed. Vruće je, temperatura raste a na Dinari nigdje hlada za odmor. Svi su već gore, ja ne žurim ali znam da ću uspjeti. Vidim ga, vrh je u mom fokusu i na njemu mnogo ljudi – još malo i ja ću biti tamo gdje nisam ni sanjala da će moja noga kročiti. Konačno, moj dolazak na vrh nagrađuje se pljeskom i čestitkama. Mnogi nisu vjerovali u moj uspjeh, sada stojim tu na vrhu, ponosna i gorda na čvrstinu moje odluke i na jačinu moga duha, zahvalna ovoj planini što me gostoljubivo primila u zagrljaj svoj da osjetim njen miris i ljepotu njenog postojanja. Ozarena lica oko mene s kojima djelim ovaj trenutak sreće i pogled bez granica pobuđuje u meni neki unutarnji mir, neopisivi osjećaj slobode i mogućnosti direktnog kontakta sa prirodom gdje postajemo jedna dušta a nas dvoje. Svi su pomalo uzbuđeni i emocionalni te makar na tren zabaravljaju svoje probleme koji su tako daleko ispod nas i vjerovatno misle kao i ja – zašto su kratki trenutci sreće. Točno u podne mala grupica kreće prema dolje, kreće prema stvarno-

sti a ovaj doživljaj nosit će u sebi kao san kojeg će se rado prisjećivati svaki put kad se nadviju tmurni oblaci nad našim životima, to će biti zrake sunca koje kroz oblake prodiru i dokazuju da život ima i lijepu stranu. Zanesena poletom svojih misli spuštanje je prošlo relativno brzo i bezbolno. Na dnu nas je dočekao miris graha i dobro raspoloženje onih koji su bili brži od nas. Poslije ovakvog predivnog iskustva čovjek postaje nestrpljiv i jedva čeka drugi izazov u kojem će opet puniti svoje baterije koje su mu neophodne za svakodnevni život.

*Volim te
kroz svaku poru
osjećam te,
tvoja ljepota
je bogom data,
miris tvoj
u nosnicama nosim
i po njemu znam
kako ti je...*

*Vjerujem ti,
ti si jedina
iskrena, topla
prema svima dobra,
napajaš nas svojim izvorima
hraniš svojim plodovima.*

*Sretna sam,
da po tebi
korake moje
brojati mogu
i kud god da krenem
znam da sam na svomu.*

*Ljepšega raja
od tebe nema,
Bog ti je dao
sve što ti treba,
preljevaš se
u svim bojama
-bojama raja,
Volim te beskonačno
do moga kraja...*

Kako Su Kršteni Stoljetni Hrastovi Zagore

Joso Gracin

Duboko ispod površine, Zagora, nepoznata zemlja čuva u gotovo potpunoj skrovitosti čudesno bogatstvo svojeg podzemlja. Dvorane dimenzija katedrale, stupovi i svodovi, ukras od kojeg zastaje dah. Zagonetni prolazi šum podzemnih rijeka, još neotkrivena ili nepoznata čudna bića, stotinama metara ispod pašnjaka i polja zagorskog krša; nepoznato podzemlje nepoznate zemlje.
Stanko Ferić

Za Mihovilce sve je počelo otprilike prije godinu dana, točnije u listopadu 2007. U Klovičevim dvorima, najpoznatijoj galeriji u Hrvatskoj bila je u tijeku impresivna izložba pod nazivom "Dalmatinska zagora nepoznata zemlja". Obuhvaćeno je vrijeme od prapovijesti pa do današnjih dana. Uz kulturološki i povijesni karakter izložbe, glavni cilj ove izložbe je bio i da se široj populaciji obrati pozornost na najveće vrijednote Zagore, a to su gotovo iskonsko čisti zrak, voda i tlo. Nešto čega na prostoru Europe gotovo više da i nema. Na poziv ekoloških udruga

Ante Paško Maleš (drugi s desna)

"Zvona Zagore", "Zvona Kaštela" i "Rast", speleolozi SO HPK Sv.Mihovil iz Šibenika i SO HPD Promina iz Drniša 08.listopada 2007. dolaze u Zagoru, točnije na područje općina Unešić i Lečevica s ciljem da naprave podzemne foto-snimke u "Jami pod Barišinovcem"-178m, (najdublja istražena jama u Šibensko-kninskoj županiji) i "Golubinki u Kalaševim dugim njivama"-210,(najdublja istražena jama Dalmatinske zagore), koja se nalazi na području Splitsko-dalmatinske županije i ujedno da bi istražili i neke nove speleo-objekte. Po riječima mještana navodno na ovom prostoru postoje na stotine jamskih otvora. U potpunosti je speleološki istraženo tek 13 objekata. Ekipa od desetak speleologa i nekoliko planinara zbog tehničkih razloga taj dan nije napravila ništa, ali dolazi se ponovo nakon dva dana. Mala grupa od 4 speleologa (Tomislav Jerković, Mladen Matetić, Blanka Lucić i Joso Gracin), 10.10.2007. u večernjim satima spuštaju se na dno jame

Prašuma Ljutine - lokacija planirana za odlagalište otpada

Golubinke u Kalaševim dugim nji-vama i u impresivnoj dvorani na dubini od 210m prave fantastične snimke kraškog podzemlja Zagore, od kojih u Klovičevim dvorima nastaje dodana izložba pod nazivom "Pogled u nepoznato podzemlje nepoznate zemlje". Bio je to pun pogodak. Posjetioci izložbe bili su oduševljeni. Prethodno spomenute tri ekološke udruge na čelu S Antom Paškom Malešom (koordinator KU "Zvona Zagore"), Vinkom Gr-gurevićem (predsjednik EU "Zvona Kaštela") i Anđelkom Parčinom (predsjednik udruge "Rast"), već su se 8 godina hrabro i žilavo borile protiv izgradnje Regionalnog centra za gospodarenjem otpadom koji bi bio izravna prijetnja podzemnim vodama od kojih nastaju izvorišta Jadro, Patan, Ribnik, Jaruga na Krki, Torak na Čikoli, a vjerojatno i izvor rijeke Žrnovnice. Ti izvori pitkom vodom opskrbljuju gotovo pola milijuna ljudi u Dalmaciji. Oborinske vode, prolazeći kroz vodopropusni kraški reljef akumuliraju se u podzemlju Zagore stvarajući ogromne zalihe čiste pitke vode, koja izvire na spomenutim izvorima. Dubinom Zagore protječu i tajanstveni podzemni ostaci znanosti potpuno nepoznate nekadašnje rijeke Vinjakuše, čiji je izvor nekada bio na Moseću, za stručnjake na nevjerojatnih 650 metara nadmorske visine. U reljefu terena lako se može pratiti krivudavo presušeno korito nekada

Lokva na Zmajevcu

snažne rijeke. Da je ta rijeka bila jaka svjedoči širina i dubina njezinog korita. Sječa šuma, erozija tla i potres uzrok su poniranja Vinjakuše u podzemlje. Zanimljivo je da se jedna mala grupa ljudi iz Dalmatinske zagore upustila u bespoštednu borbu protiv moćnog zagovaratelja gradnje Regionalnog centra za gospodarenje otpadom. Osam godina se gotovo donkihotovski bore protiv dobro organiziranih skupina i lobija preglasnih u ime suvremenog globalnog razmišljanja. Ipak ova borba između Davida i Golijata izgleda da ima učinka jer ulagači u taj projekt do dana danas nisu obznaneli da gradnja deponija i stvarno počinje. Izgradnja Centra za gospodarenje otpadom planirana je u blizini sela Klادنjice u jugoistočnom dijelu velike udoline u kojoj se nalazi Ljutine, prašumska šikara iz koje se izdižu stoljetni hrastovi i cerovi. U Ljutini, na brdu Orlovcu i na lokalitetu zvanom Zmajevac rastu hrastovi i cerovi stari više od 500 godina. U razvijenom svijetu takva stabla bi se već odavno proglasila spomenicima prirode i na takav način pravno zaštitila. Na Orlovcu i Zmajevcu nalaze se lokve i bunari pitke vode izgrađeni obzidanim kamenjem – kažu, još iz turskih vremena. Na jednom od bunara voda se nikada ne smrzne, niti presuši jer stalno izvire iz dubine. Nekada su ti bunari na ovom kršu značili život. Ovaj prostor je potpuno očuvan i značajan u međunarod-

Krštenje hrastova na Zmajevcu - 30.05.2008.

Jedan od krštenih hrastova

nim okvirima. Praiskonska prašuma Ljutine koja se većim dijelom nalazi na području Šibensko-kninske županije omeđena je i skrivena Zmajevim brdom i Orlovcem s sjeveroistoka i brdom Divojska kukuljica s jugozapada. Takva velika i skrivena od pogleda je, kako je jedan gospodin iz Europske unije rekao: - "Kao Bogom dana". Da, kao Bogom dana da bi se tamo dovozilo i uništavalo naše, ali sigurno i Europske smeće, razni opasni otrovi, a moguće dovezio i radioaktivni otpad. Radi se o velikom novcu. Navodno je Evropska unija već uložila 50 milijuna eura za izgradnju ovog Centra. Mnogi, pa čak i neki dužnosnici iz samog državnog vrha, ne da nemaju sluha za zaštitu našeg biseru, Zagore, a posebice njenog najvećeg podzemnog blaga, pitke vode, već čine sve da bi ušutkali glas eko-udruga. Mnoge činjenice prisutne na samoj lokaciji Centra za otpad ili u njihovoj neposrednoj blizini ne žele se provjeriti i uvažiti: krajobrazne vrijednosti, najljepši vidikovci u kršu Dalmacije, arheološki spomenici na samoj lokaciji, antički tumuli, endemične vrste (u utrobi Glubinke pronađen je lažištipavac), jedinstvena prašuma Ljutine, zaštićene životinjske vrste i dr. Planirana lokacija spomenutog Centra u općini Lećevec, neprimjerna je hidrogeološkoj situaciji prostora na kom se

planira izgraditi. Izabrana je političkom odlukom, a za čiju potporu su učešćem više hrvatskih tvrtki i državnih institucija krivotvoreni prostorni planovi, studije, razna izvješća i drugo. Studija utjecaja za okoliš za 2005. (izradili IPZ Unioprojekt MFC – Zagreb) za taj planirani Centar krivotvorila je nalaze svih bitnih obilježja okoliša. Tako je u istoj na str. 155 u drugom stavku napisana neistina: "U blizini Centra nema otvorenog recipijenta!" Aktivist iz eko-udruga Zvona Zagore, Dinko Milić rekao je: - "Europi nije u interesu da mi pijemo pitku vodu iz vodovoda, nego da je kupujemo u trgovini i pijemo iz plastičnih boca". Pitanje je kada će se netko sjetiti na koji način naplaćivati i zrak koji udišemo. Ako bi onečišćenja u podzemlje ušla u jednom dijelu terena, zbog kraške građe bio bi onečišćen cijeli prostor i to bi za ovaj dio Dalmacije značilo kraj pijenja vode iz vodovoda. Članovi HPK Sv. Mihovil svjesni prijeteće situacije u kojem se našlo podzemlje Zagore i naše najveće blago, pitka voda koja dolazi iz tog podzemlja stavili su se nesebično na raspolaganje eko-udrugama s tog područja. U posljednjih godinu dana odlazili su više puta u Zagoru da bi snimali, vadili kordinate, markirali staze, obilježavali hrastove, istraživali krajolik i dr. S koordinatorom "Zvona Zagore" Antom Paškom Malešom odlazili su u Zagreb, u ministarstvo kul-

Mihovilci markiraju stazu do Zmajevca

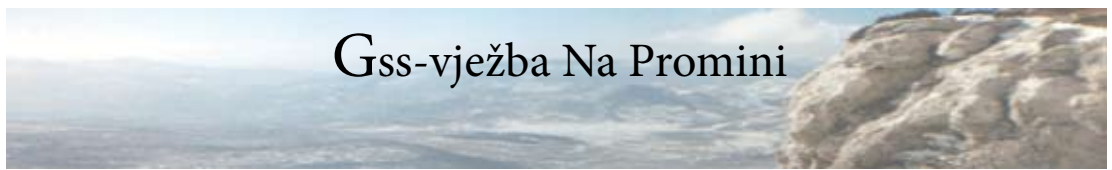
ture, u Upravu za zaštitu prirode i Hrvatsku elektroprivredu. Ante Paško Maleš, taj genijalni borac za očuvanje okoliša, tradicije, prirodnih i kulturnih bogatstava pridobio je na svoju stranu mnoge stručnjake i ljude raznih profila: geologe, speleologe, planinare, novinare, svećenike, kulturne djelatnike i itd. Organizirani su prosvijedi, izložbe u Splitu i Šibeniku, okrugli stolovi i dr. Promjenjena je taktika borbe. Nastavilo se je na drugačiji način. Ne protiv nečega, već za nešto. Zahvaljujući "Mihovilcima" i gospodinu Stanku Feriću, novinaru Jutarnjeg lista, koji su otkrili prirodnu, povijesnu i estetsku vrijednost stoljetnih hrastova, krenulo se je u borbu za očuvanje tih drevnih stabala kojih je na tom području Zagore bilo na stotine. Došlo se na ideju da svaki od starih hrastova dobije svoje ime i bude kršten. Osam članova Sv. Mihovila je 24.04.1007.god. na području Utor Gornjih markiralo staze i obilježilo hrastove na lokacijama Orlovac, Zmajevac i oko njega. Da bi se sačuvala voda i podzemlje trebalo je sačuvati hrastove. Dana 30.svibnja 2007. u organizaciji "Zvona Zagore" na prekrasnoj lokaciji Zmajevca, kraj bunara, imenovani su i blagoslovljeni stoljetni hrastovi. Neki od njih su niknuli i prolitali još u 13. i 14. stoljeću, u vrijeme kad su bibrirski knezovi postali vladari Hrvatske, a Dalmacija se sjedinila s Hrvatskom. Dvadeset i četiri hrasta blagoslovio je unešički župnik fra Luka Delić. Drevni hrastovi dobili su imena po svecima, zaštitnicima župa, hrvatskim kraljevima, knezovima i drugim osobama iz hrvatske nacionalne povijesti kao što su Sv.Nikola Tavelić, Jakov Gotovac, Sv. Jure, Sv. Marko, Franjo Kuharić kard., Sv.Mihovil, Hrvatski kraljevi, Hrvatski mučenici itd. Najveći među njima dobio je ime Papa Ivan Pavao II. Prigodni govor na ovoj svečanosti održali su prof.Srećko Božičević, geolog, speleolog i hidrogeolog, Mladen Abramac načelnik općine Unešić, Anđelko Parčin predsjednik EU "Rast" i drugi gosti. Za oko dvjestotinjak ljudi u rajskom ambijentu Zmajevca, ispod velikog šatora organiziran je i svečani ručak, ukusan i obilat, onakav kakvog samo znaju pripremiti ljudi iz Zagore od svojih domaćih proizvoda. Na veliku žalost dana 17.09.1008.

god, od posljedica nesretnog pada umro je i zauvijek nas napustio neprežaljeni koordinator KU Zvona Zagore, Ante Paško Maleš, vojnik hrvatske vojske, diplar, ljubitelj narodnih običaja i tradicije i beskompromisni borac za očuvanje najvećih vrijednosti Zagore. Nikada nećemo zaboraviti ni njega, ni njegove zasluge, ni njegovov polet i energiju i nastaviti će se tamo gdje je stao. Sudbina je htjela da Ante Paško Maleš umre točno na svoj rođendan. Krajem listopada mještani desetak sela s područja Unešića i Lečevice, ponovno na predivnoj lokaciji Zmajevca, ispod krošnji hrastova, starih više od pola tisućljeća održali su osnivačku skupštinu nove ekološke udruge nazvane "Zmajevac". Za predsjednika udruge izabran je Dinko Milić iz Utor Gornjih., a za dopredsjednika Ante Božić iz Čvrljeva. Za tajnika je imenovan Mladen Abramac iz Unešića. Razlog osnivanja udruge je nastavak što jedinstvenije borbe za očuvanje čiste i nezagađene Zagore. Novoosnovana udruga borit će se i dalje protiv izgradnje odlagališta otpada, za spašavanje i očuvanje temeljnih vrijednosti i bogatstva Zagore, te očuvanja prašume Ljutine i spomenika prirode poput Zmajevca od uništenja, devastacije i zagađenja. Četri člana HPK Sv.Mihovil prisustovala su osnivačkoj skupštini ove nove ekološke udruge i tom su prilikom postali i njeni članovi, nadajući se da će svojim radom uvijek moći pomoći "Zmajevcu" koji uskoro započinje s ambicioznim programima i akcijama. Zajednički cilj je sačuvati iskonski čisti krajolik i prirodna bogatstva od uništenja, za one koji dolaze iza nas, a to su naša djeca i unuci.

Stoljetni divovi na brdu Orlovac

Gss-vježba Na Promini

Jeste Li Se Ikad Popeli Na Vrh Plavog Nebodera Pješke ?

Mio Kožić

Niste? Naravno jer je teško, pa pokušajte sada zamisliti kako je to popeti se na vrh Kilimanjaro. Znam usporedba baš i ne stoji ali probajte bar na plavi neboder možda će te više cijeniti ovo o čemu vam pričamo.

Da bi što vjernije dočarali koliko je to teško za početak nabavite ruksak i u njega stavite 30-ak kilograma tereta. Zbog razrijeđenog zraka otežano vam je disanje zato zavežite krpu preko usta i tako dišite budite spremni na veliku temperaturnu razliku od podnožja do vrha. U prizemlju vam je + 45 a na vrhu – 10 celziusa. Ne dirajte se pašamana u zgradi jer ga na Kilimanjaru nema.

Svo to vrijeme dok se budete penjali i spuštali naravno nećete moći pošteno oprati niti ruke pa zato zaboravite tuširanja ili pranje kose, fen, subrinu, uobičajeni postupak pri obavljanju nužde ili udobno spavanje bilo koje noći.

Dok budete tumarali mračnim stepenicama plavog nebodera znajte da vam je gastro ponuda minimalna i da nemate svežeg kruha, ne možete telefonom naručiti pizzu ili popiti ledenu pivu kad ožednite.

Jedete samo ono što vam je u torbi na leđima.

U slučaju da nešto pođe po zlu obratite se ljudima oko sebe. Ali gle čuda vi ste sami sa pet svojih prijatelja i vodičem koji je tu za lov i samo gleda da se vrati što prije nazad po još jednu turu. Ako i nađete nekoga za pomoć to je zasigurno nego iz plemena nyamwezi, sukuma, hehet, bena, makonde, haya ili swahili obratite mu se na razgovjetnom svahiliju o kojem naravno nemate pojma.

Morate znati i to da prije nego kročite u prizemlje zgrade trebate primiti nekoliko cjepiva, npr protiv malarije i sl., ali to vam i nije garancija da ste se zaštitili od svih bolesti koje vas tamo mogu zateći.

Uzmite u obzir i psihološki moment spoznaje da se nalazite 5 500 kilometara od kuće, a i to da ste za svu tu muku istresli iz džepa 15 000 kuna.

Ako vas sve ovo možda i zaintrigira pa se odlučite za takvu pustolovinu kao što je uspon na plavi neboder i pod teškim ruksakom na leđima i na tome uspijete mi vam čestitamo.

E sada se prošetajte do prizemlja i to ponovite još 136 puta. Kilimanjaro je visok 5895 metara a naša teškom mukom svojena zgrada 43. kada bi u Kilimanjaro nagurali nešto poput plavog nebodera on bi imao 2046 katova. Ako bi išli stepenicama do krova afrike morali bi ste pregaziti 32 640 komada.....ali morate se i vratiti istim putem.

Želimo vam sve najbolje u vašim budućim pustolovinama a našim Mihovilcima sretan put, uspon na vrh crnog kontinenta te siguran povratak.

Sretno

Jama Zvekača

Antonija Mihaljević

Zbog prvog neuspjelog pokušaja spuštanja na dno jame već sljedeći tjedan organiziramo ponovni spust. Da se prisjetimo i tog prvog puta. Vrime ka stvoreno za istraživanje. Natovareni opremom vučemo se (Ante, Marica, Antonija) do ulazu u jamu, kad na samom otvoru mali poskok napravi „samoubojstvo“. A ko će sad ulaziti od straha. Ante to bez problema oprema, a mi za njim po vertikali u dubinu, onako po školski. Već na prvoj polici vide se prekrasne zavjese i jedan veeliki stalagmit. Livo ili desno pitanje je sad, tu je nacrt pa ne možemo faliti. Ante je s toliko „ljubavi“ napravio sidrište, al' zbog veće prirodne sile nismo mogli dalje. Šta je tu je, na silu ne ide. Evo i naše zmije! Pošto poto želimo je spasiti. Oprezno je spremljena u plastičnu bocu s improviziranim otvorom za zrak i sigurno transportirana na vani. Nismo nezadovoljni jer se već vraćamo sljedeći tjedan.

Formirana je druga ekipa: Dok, Marijana, Marica

i Antonija. Napola spremni krećemo za Perković. Jamu smo, naravno, tražili kao i prvi put, pih koordinatate! Dok mi navlačimo opremu Dok prema prvi spit. Nismo nosili ni spiter, a bušilicu da i ne pričam. Imala sam osjećaj da i ovaj put ništa od tih -79m dubine. Spitevi se baš i ne vide, a oni koji se i vide kao da ih je Vice oprema. Dok malo razmišlja, kombinira, pa mi malo čekamo. Marice, ne spavaj!!! Burna noć!! Hvala Bogu, krećemo dalje. Dobar je osjećaj, ma predobar, ukopčati desender iz vertikale u vertikalu. Zzzzzz, zzzzzz i evo već smo na dnu. Malo razgledavamo, njuškamo, fotkamo i već nakon 15-tak minuta krećemo van. Uh, teško je peglati. Izlazna vertikala obasjana je podnevnim suncem. Tijelo žudi za svjetlosti (kao, bili smo unutra pet dana). Još samo 2m i vani smo. Po izlasku skidamo opremu i bježimo u hlad, jer sunce ne šteti svoju energiju. MISSION COMPLETED !!!!! Jama Zvekača, što reći- tako mala, a tako bogata.....

Atlantic

Teo Barišić

Ne. Nije tipfeler. Naziv je to modela tvrtke koja je proizvela našeg ovoljetnog junaka. Priča naravno počinje puno ranije, pa i par godina i njen je prvi dio objavljen ranije u Helopu gdje je pisano o šibenskom sudjelovanju u istraživanju najdublje jame u BiH, Nevidne vode čija su istraživanja stalo 2006-te godine na dubini od 578m. Iduće godine je dogovoreno da se ne istražuje već da se pažnja usmjeri na jamu Velebitu, a onda slijedeće odnosno ove ćemo ponovo u Nevidnu. Bila je to jedna od stvari koje nikako nisam htio propustiti. Kako to obično biva složile su se neke obiteljske obveze i nisam mogao krenuti odmah nego s koji dan zakašnjenja. Još kod kuće sam razmišljao da ponese koje ronilačko odijelo jer mi se činilo da će se uskoro naletjeti na horizontalni dio jer se jama približila dubini na kojoj se vrlo vjerojatno odvija cirkulacija vode između Livanjskog i Cetinskog polja. Na putu prema Livnu zazvonio je mobitel. John javlja da su stigli do podzemnog jezera i da treba nekakav brodić, makar onaj jednostavni dječji da se vidi sto je s druge strane jezera.

U Livnu u nekakvom shopping centru sumnjivo zurim u selotejnom zalijepljenu posljednju šarenu kartonsku kutiju na kojoj je slika naše uzdanice. Natpis Atlantic (još nisam vidio lukavu kinesku igru slova u imenu). Možda ga je netko kupio pa vidio da je probušen i vratio ga, ono ima nekoga u dućanu... i sad čeka tu na polici novu žrtvu ..180 cm duljine.. 18 KM konvertibilnih maraka 72 kune i još 8KM za dva sklopiva vesla....nema druge...neko zgodno pakiranje sušene junetine koje se ne može naći u Hrvatskoj .. koja piva i ajmo dalje.... Za koji sat nalazim se s Johnom Koherom (Ivan), tu je i Slaven koji odlazi s logora, prašimo Ivanovićevim Landroverom uzbrdo do kraja makadama. Slijedi koji kilometar s teškim ruksacima i eto nas u logoru. Marin, Vjetar i Kate će za koji sat iz jame. Ivančica sprema fažol, Jela tumara po logoru, Luka, Inga, Kreso, Filio...svi čekaju

Nevidna Voda
Foto: Mami Glušević
SO Mosor

priliku da ulete u jamu. Čeka se on. Njegovo veličanstvo Atlantic od 72 kune. Napuhujemo ga da provjerimo teoriju o busenju...bolje tu nego dalje..Neko primjećuje da su slova okrenuta.. bacamo ga preko tende od oružarstva na dulje promatranje..valjda neće neki komadić zara poljetjeti s vatre i probiti mu trup. Nakon par sati ga pakiramo u transportnu vreću. Takvi brodići nikad ne stanu u volumen iz kojeg su startali. Ujutro iz jame izlazi Nobelovac (Ivo Andrić) koji je postavio nekakve sonde za mjerenje raznih parametara koje u sebi imaju čip i ostat će u jami barem dogodine. Veli da je temperatura jezera na dnu 14 stupnjeva celzija. Dobro, mislim ako se Atlanitc pretvori u Titanic bit će lakše za preživiti. Dogovor je da prvi krenemo u jamu Jela, Luka, Inga i ja i vidimo sto je s jezerom, onda će Filio, Kreso i Iva koji će jamu rasprenmit do bivka pa će doći ostatak Splicićana i sve rasprenmat prema vani. Iz jame izlaze Bubasvabe - lovci na rijetke životinje u jamama - sto je ubijena životinja rjeđa, veća je vrijednost njihove lovine (u novije vrijeme se to naziva projekt) i veća vjerojatnost da će se zakomplicirati dalje istraživanje objekta. Konačno ulazimo sa par sati zakašnjenja. Kasniji ulazak s vise sunčeva

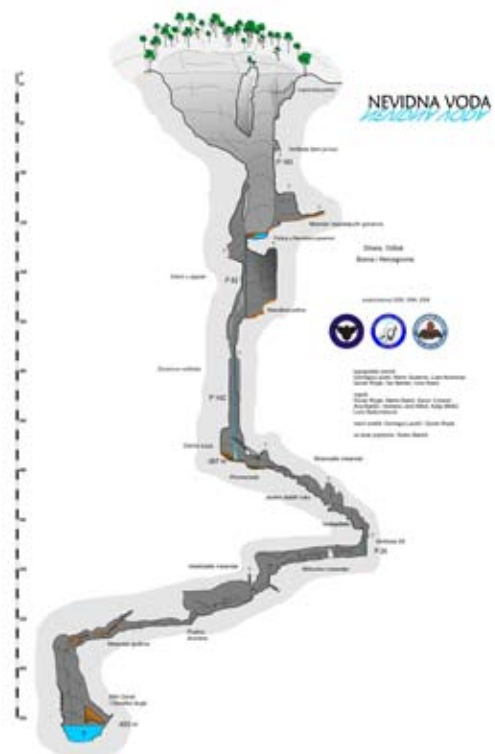
svjetla nosi prednost pogleda na ljepotu ulazne vertikale. Slijedi prolazak uz obalu suncem obasjanog jezera na -162m, vertikale od 80 i 110m i brzo smo na -400m. U meandru je malo vode, ne pljušti, ne kiši, a razina vode u bazenima je snižena do te mjere da ostajemo ugodno suhi. Slijedi prolaz kroz Mosoraski, Mihovilov i Velebitaski meandar, dvoranu Praline i kroz koji sat eto nas na rubu zadnje 60 metarske vertikale. Na polovici stajemo na polici i napuhujemo Atlanitca. Jela snima filmić. Luka se s brodićem spusta do jezera i ulazi u čamac. Dok se on vozika po jezeru bušim rupe za sidrište uz sam rub jezera. Nema mjesta za stajanje uz rub osim da se visi na uzetu. Sidrište je uskoro gotovo pa pogledavam na jezero. Na ovom mjestu je široko 40m, a dubinu je nemoguće procijeniti, svjetlost dioda s jakih čeonih lampi prodire barem 20m, a dno se niti ne nazire, nigdje niti 20 cm obale za stajati uz rub. Luka se vraća i veli da bi na jednom mjestu mogli probati prebaciti čamac u mali kanal za dalje. Ukrcajemo se obojica - radi se o nevjerojatno složenom zadatku u kojem se sa uzeta treba ukrcati direktno u brod koji ne smije dodirivati obalu sa oštrim ljuskama, u čamac

Nevidna Voda
Foto: Mami Glušević
SO Mosor

ne smije upasti komadić stijene sa čizama ili sa opreme, opremu treba podignuti da se ne nađe između težine tijela i plastike, na čamcu je napisano ograničenje na 60kg težine, a nas dvojica s opremom težimo gotovo 200. Ukrcaj je gotov, veslamo prema 20m udaljenim vratima sa suprotne strane jezera, prolazimo kroz njih i ulazimo u drugo jezero oblika banane koje završava pukotinom, uskom prevlakom i nastavkom uskog kanala s dubokom vodom. Slijedi komplicirani iskrcaj, tiskanje na uskoj prevlaci, prebacivanje čamca pri čemu gubimo kolut powertape-a koji nam je trebao poslužiti za slučaj busenja. Luka ulazi u brod i ide dalje nekih 8m do sniženog dijela iza kojeg se vidi da se strop kanal dalje podiže i zavija, ali bez neke posebne perspektive jer se vraća prema glavnom jezeru. Dalje bi se moglo provjeriti plivanjem. Vadim pribor za crtanje i tu počinje povratak s ovogodišnjeg istraživanja. Vraćamo se crtajući pomalo natrag, Jela snima i kreće natrag, Inga ostaje napraviti romantični đir po jezeru. Hvatamo se vertikale da je oslobodimo za ostale. Na vrhu nalazimo Ivu, Filija i Kresu. Oni će isto đir po jezeru i onda raspoređuju jamu do bivka. Krećemo natrag. Vučemo bušilicu, visak špage i za par sati smo na bivku. Jela je već zaprašio vani. Luka vijeća s Ingom i on će dalje. Ja sam se već ranije odlučio da ću se odmoriti dobro u bivku, odspavati koji sat i pričekati transportne vreće i onda sa sto vise materijala krenuti vani. Ako krenem bez tereta vani izaći ću prazan i trebati će više ljudi za raspoređivanje. Inga se isto odlučuje pričekati koju vreću tako da se zavlačimo u bivak i čekamo. U bivku prolaze sati. Hvatamo malo sna u prekidima, nemamo sat no čuje se neko roštanje. Čujem poznati Ivančicin glas. Ima li tko za pomoći žmikati? Sto žmikati kad je jama suha. Provirujem kroz izlaz kad tamo Ivančica u donjem vešu. Doznajemo da je upala u vodu. Atlanite je ipak postao Titanic. Iva je u vožnji čamcem vidjela neku rupu pa se iskrcala vidjeti sto je s druge strane. tamo je bila prethodna dvorana. U povratku je skliznula, upala u vodu digla se na brod, i onda vidjela veslo koje tone i bacila se ponovo u vodu za njim da ga spasi. Kad se smočila ostavila je Filija i Krešu da raspoređuju i onda se požurila vani. U bivku su tri vreće za

spavanje i tako čekamo dalje. U jutarnjim satima napokon dolaze Filio i Krešo. Navukli su 5 transportki i izmorili se ko konji. Inga i ja uzimamo po dvije transportne vreće i krećemo vani, a oni na spavanje. Ubrzo shvaćam da sam uzео previše i sto je još gore nisam složio pamp pa se noge tresu od napora. 130 metara iznad srećemo Marina, Vjetra, Dadu,....., i Katju. Katja uzima transportnu od Inge, Dado jednu moju i život je ponovo lijep. Marin budi Filija i Krešu i veli im da su spavali 5 sati iako su spavali samo jedan i da je vrijeme za vani. Bez sata u jami, u sretnom uvjerenju da su se dobro odmorili obojica brzo penju van, a za njima i ostali sa svom opremom. Slijedi onaj ljepši dio oko logorske vatrice, spavanje i transport niz planinu. Sto reci. -653m je nova najveća dubina koju je postigao netko od šibenskih speleologa. Nevidna voda - najdublja jama BiH je još dublja. Ostaje još tajna velikog jezera na dnu, njegova dubina i da li je u istom nivou s nekim od izvora na hrvatskoj strani. Koliko će vremena proći da se u njemu ne zaroni.

Crna Gora - Komovi

Marko Zornija

Jedno od rijetkih odredišta koja nisam posjetio u Crnoj Gori je Kučki Kom, vrh od 2486 metara koji karakteriziraju surove i nestabilne litice osobito na zadnjem dijelu uspona. Nakana mi je bila organizirati za Mihovilce ovaj i još nekoliko uspona, koje sam htio nasloviti "Discovery Montenegro". No pored svih obveza i poslova tijekom ljeta, kada sam 29. kolovoza krenuo ka sjeveru Crne Gore bio sam iznimno sretan da sam barem nešto od toga uspio realizirati. Kako smo od Mihovilaca na kraju bili samo Meri i ja, za ovaj uspon valjalo je imati vodiča koji se ranije barem jedan put popeo na Kučki Kom. Dobra stvar je bila što nam se pridružio poneki planinar iz PK Pestingrad iz Kotora. Sa Crnogorskog primorja do Komovlja treba se voziti nekih pet sati, a dio te vožnje osobito cestom koja vodi kroz Kanjon Morače slobodno se može nasloviti "adventure", barem onome koji se tu prvi puta nađe s volanom u rukama. Kako smo ipak u Mojkovac, gradić na sjeveroistoku Crne Gore, došli kasno navečer, ljubazni domaćini iz lokalnog planinarskog kluba, ponudili u nam vožnju njihovim osobnim vozilima do Katuna Štavna, naše početne točke za uspon na nekih 1600 m visine, uz obrazloženje da je naš auto nenaviknut na njihov "bili put". Kasnije se ispostavilo da taj put i nije tako loš, za usporedbu ne razlikuje se od onog koji vodi do planinarske kuće na Promini. Poslije surovo vrelih dana i neprospavanih noći na moru, sam dolazak na ovaj Katun već je bio ugodaj. Nakon brzog spremanja šatora i opreme valjalo je što prije uhvatiti san i odmoriti se za naredni dan. Ipak teško je poći leći bez barem malo uživanja na pogled svih vrhova Komovlja koji svojim tamnim siluetama zaklanjaju sjaj zvijezda. Noć je bila krasna, sa slabim vjetrovom i potpuno vedra.

Velika toplotna razlika i one nepodnošljive ljetne vrućine koje smo toga dana oko podneva ostavili na jugu, učinile su efekt brzog spavanja, pa oko sedam ujutro imao sam dojam da sam prespavao cijeli dan. Požurio sam pogledati dubinu onih silueta od sinoć i malo uživati prije polaska. Kad ono vidio se samo Vasojevički Kom, dok se nad Kučkim i Ljevoriječkim formirala kapa, koja je mogla promijeniti naše planove. Vasojevički Kom je tako blizu, atek je dvadeset metara niži od našeg odredišta, i do njega se penje za sat i pol iako na tabli s markacijom piše tri sata. Pogled s njega nije ni upola dobar kao onaj sa Kučkog Koma. Kao spas uz buku automobilskog motora stiže vlasnik vikendice i voditelj lokalnih planinara, koji me uvjerava kako moramo popiti kavu i rakiju, a oblaci će se dotle razići. Nestrpljiv sam i na pola rakije gledam oblake koji lagano iščezavaju, ali se na sjevernoj strani isto toliko stvaraju. Ljubazni domaćin me umiruje i svoju prognozu vezuje za još jednu čašicu rakije. Jako su mi čudne ove meteorološke metode, a prisjećam se kako je ovaj vrh u knjizi "Crnogorske planine" okarakteriziran s velikim brojem smrtno stradalih, pa mi jutarnje piće baš i ne godi. Ipak ispostavilo se da je njegova prognoza ispravna nakon druge čašice. Izlazimo vani,

a oblaci polako nastavljaju kretati se prema Albaniji, a novi sa sjeverozapada više ne nastaju, vrhovi su čisti. Kako ispred nas stoji jedna gusta i prilično nejasna mreža planinarskih markacija, pitam za put, pri čemu mi domaćin rukom pokazuje od kamo moramo krenuti. Pritom njegova ruka poklapa nekih tristotinjak metara visinske razlike, uz objašnjenje idi tamo, a ovaj tvoj mali Zoran je već bio, ne možete se izgubiti. Znam, nećemo se izgubiti, ali budući da se najveći sipar u ovom dijelu Europe nalazi upravo ovdje, ipak bih ga htio izbjeći. Srećom Zoranov čaća iako rođeni Dubrovčanin, jako dobro poznaje ove planine, te nas uvjerava kako će nas on voditi. Tako smo sa sat vremena zakašnjenja krenuli i ubrzo nakon table koja nas je informirala kako imamo 4 sata i 45 minuta nismo mogli naći niti jednu markaciju, srećom, iako ne na našem putu, počela se vijugati staza, utabana u ogromnom siparu. Tanka linija s neproporcionalno velikom markacijom jasno se očitavala nekih 150 metara ispod nas. Morali smo se svakako vratiti na stazu, ali pitanje je bilo, hoćemo li to uraditi ravno ili siparom ukoso, pa izgubiti manje vremena. Tako smo se podijelili u dvije grupe od kojih je jedna otišla ravno na stazu a druga dijagonalno preko siparišta do narednog prijevoja. Svakako je ovo najnestabilniji sipar na koji je moja noga kročila, a pomislio sam kako nema većeg na svijetu. Kada sam bio na polovini do staze počelo je klizanje jednako onom po zaleđenoj padini. Moj pad nije bio nimalo bezazlen, nisam bio uvjeren

da se mogu zaustaviti na putu širokom tridesetak centimetara, koji se nalazi pedesetak metara ispod mene. Primjenio sam tehniku zaustavljanja na ledu koristeći štapij umjesto cepina. Kada sam se ubrzo zaustavio i stabilizirao shvatio sam jutarnju priču o obveznom nošenju kaciga pri ovom usponu, što mi je i jedan oveći kamen svojim udarcem dao potvrditi. No nastavili smo neki putem, neki siparom, ali smo otprilike svi istodobno bili na slijedećem prijevoju. Na kratku pauzu više nas je natjerao čovjek koji je čuvao ovce koje su pasle travu u maloj oazi zelenila na sivilu divljeg kamenja.

Zbilja mi nije bilo jasno kako su to malo trave na tako maloj površini mogli koristiti cijelo ljeto. Ljubazni pastir nas je ponudio kockama šećera, a mi mu uzvratili sušenim voćem. Odmah nakon nastavka ušli smo u Međukomlje, prostor koji uokviruju sva tri vrha. Onaj sipar koji smo upravo prošli, a za koji sam mislio da je najveći na svijetu, izgledao je tako sitan u usporedbi sa ovim koji nas je čekao. Na sreću put ne vodi

preko njega, već kroz morenu Međukomlja, ide se sredinom ispod našeg odredišta, kako bi mu prišli sa sjeverne strane. Strmim, te blago vijugavim putem ubrzo izlazimo na hrbat, s koga ne vidimo više naše odredište, ali se ukazuje pogled na Kosovske i Albanske vrhove. Ubrzo izlazimo na slijedeći prijevoj prolazeći kroz vrata precizno ozidana u suhozidu. Vrata izgledaju kao dio neke zaboravljene građevine, u jako dobrom stanju, i kasnije saznajemo da je njihova uloga spriječiti sitnu stoku kako bi išla prema Kučkom Komu, gdje se često zaglavi na nekoj litici ili siparu. Uspon postaje sve teži, osobito od točke na kojoj je krupnim crvenim slovima napisano "OPREZ". Jedan član naše grupe na ovom dijelu nije mogao samostalno prijeći. Našu hrabru kugu Lopticu morali smo podići uz mali kuloar visine oko dva metra. Uspon je dalje nastavio u desnom zavoju preko još jednog malog sipara držeći se rukama za krušljive stijene i pažljivo gazeći uz sami rub. Napokon izlazimo na završni greben koji izgleda kao ogromne skale postavljene pod samo nebo. Do vrha ostaje još samo jedan prolaz širine oko jedan metar s čije je desne strane provalija duboka oko pedeset

metara, a s lijeve dublje od trista metara. Napokon do vrha blagi uspon još dvije minute. S vrha pogled koji oduzima glas sve do pola Albanije, sa čitavim Prokletijama, rubni vrhovi Kosova, cijela Crna Gora, jednostavno reći prekrasan pogled, pri ugodnom vremenu i kristalno prozirnom vidljivošću. Sa onim lutanjem i spuštanjem niz prvi sipar oko pet sati penjanja. Kratko se zadržavamo, i krećemo nazad. Sada već se lakše prolazi put, ponovo na onom malom kuloaru spuštamo Lopticu a ona trči naprijed nazad od početka do kraja naše malobrojne kolone koja se značajno razvukla, kao da je u gradskom parku. Na kraju kolone smo Meri i ja, stalno se zaustavljamo da bi napravili fotku više. U Međukomlju susrećemo neke planinare, po mumlanju rekao bih Nizozemci, koji naravno u ovu uru ne namjeravaju penjati vrh, već žele ići obilaznicom kroz Albaniju i stići u Rožaje. Na samom sjeveroistoku Crne Gore. Na kraju povratka pratimo markaciju koja se mnogo bolje očitava u smjeru povratka, te smo sigurni da idemo pravim putem. Ipak čini se da putu nema kraja. Da smo bolje isplanirali, sa polovine zadnjeg dijela puta mogli smo popeti i Vasojevički Kom pa se sa njega spustiti na točku odakle smo pošli. Ipak oko devet i pol sati umor je učinio svoje da samo spakiramo šatore i opremu, te se spustimo u grad i još jednom prosudimo kakvo je gostoprimstvo zaista dobrog domaćina koji su nam poželjeli ponovni dolazak u još većem broju.

Dinara Na Minus 20

Mio Kožić

Dinara, kraljevska planina, čuvarica krova domovine pružila mi je ruku 11 puta i pustila me preko svojih leđa da se popnem do samog vrha. Penjao sam se i po suncu i po kiši, po danu i po mrklom mraku, i sam i u grupi, po snijegu i po ledu i uvijek je bilo jako dobro. Dinara te čuva jednako toliko koliko ti nju poštuješ. Čini mi se da je to formula uspjeha i jedini način da ti i planina budete prijatelji koji se vole. . . . Kada bi me neko pitao koji mi se uspon najviše urezao u pamćenje i na mene ostavio najveći dojam onda bi bez razmišljanja rekao da je to bio osmi koji je bio po zaleđenoj Dinari na 20 ispod nule... Odavno se planiralo tako nešto ali zbog ovog globalnog zatopljenja nije bilo prilike. I na našoj najvišoj planini osjećalo se da nešto nije kao prije, nije bilo snijega i niskih temperatura onda kada bi ih trebalo biti. Ipak ove godine u Veljači meteo uvjeti su konačno postali onakvi kakve trebamo pa smo iskoristili priliku i naš plan sproveli u djelo. U rano jutro još po mraku crvena Škoda karavan lagano je prikočila ispred moje kuće. Tome je prvi iz ovog pokera. Pozdravljamo se, otvaram gepek i u mrak bacam ruksak. Po zvuku osjećam da je ovo vozilo za sve jer je moja torba udarila u „svašta“ i

proizvela mnoge zvukove. Krećemo dalje i u Blicama kupimo Antu. Već na prvi pogled čini mi se da je napravio grešku prije nego li je i krenio na 1831 metar viskou Dinaru. Obučeni i skijaško bijelo odjelo nije mi ostavljao dojam da je ozbiljno shvatio gdje i pod kojim uvjetima mi idemo. Ne želim ga već u startu koriti nadam se da će sam naučiti lekciju, to je uvijek najbolja škola. Češki tenk već hita dalje, grabi cestu preko Trtra, Tromilje i Konjevratu prema Kninu. Sve kroz priču i šale u trenu stižemo u Zvonimirov grad. Tu će mo kompletirati kvartet za uspon do vrha. Pridružuje se Branko najiskusniji od nas. Član gorske službe spašavanja i alpinista sa potpisom i pečatom, crno na bijelo. Dobro je da imamo nekoga kao što je on. Kupujemo neophodne stvari, uglavnom hranu i piće. Iako je rano jutro i tek je svanilo bacam u kljun burek od mesa i preko njega veliku „žuju“ oprobani recept prije svakog uspona koji mi daje energije sve do vrha. Dok pijemo kavu kroz mutno staklo lokalne birtije gledamo Dinaru u daljini. Čini mi se kao da šapuće, kao da nas zove... . Teško nam je odoljeti tom zovu prirode i palimo auto za zadnju dionicu do podnožja. Jurimo prema Kijevu i lokalnom cesticom kroz sela stižemo u Glavaš. Selo sa 5 kuća našu polaznu točku.

Parkiramo se, vade se stvari, kompletira se oprema, provjeravamo sadržaj ruksaka. Nije dobro zaboraviti nešto što ti može zatrebati a nije dobro ni nositi nepotrebne stvari. Već smo svi uzbuđeni i krećemo. 8 je i 30... put pod noge Iz Knina smo vidjeli da je gornja polovica sva pod snijegom tako da ne očekujemo bijeli pokrivač bar za prva dva sata hoda. Branko ide prvi, ja za njim pa Tome i Ante. Ubrzo nakon 20-ak minuta čini mi se da je tempo prebrz jer je jako hladno pa bi trebalo i ritam prilagoditi toj temperaturi. Možda je baš ta hladnoća i razlog što idemo

jače nego obično. Ne smeta mi previše jer volim izazove jedino sam zakinut što ne mogu opaliti u miru poneku fotografiju. Gledam Antin izraz lica koji već odaje ono što će se dogoditi za uru dvi. . . Skijaško odjelo nije dobro za ovakve uspone jer je jako toplo i ne diše. Već mu je jako vruće a nebi ga bilo pametno skidati sa sebe jer je samo u kratkoj majici. Ja sam u T-shirtu, džemperu i vjetrovki i džemper mi je već suvišan. Skidam ga i krećem dalje. Gledam našeg „skijaša“ kako lagano zaostaje ali još je tu na par metara od nas. Kratko komentiram sa Tomom kolika bi mogla biti temperatura. Na moju izjavu da je oko nule samo se nasmijao jer je očito imao bolji osjećaj za tu procjenu. Nisam odmah shvatio o čemu se radi ali ubrzo mi je postalo jasno. Dok smo hodali ruke su mi bile spuštene niz tijelo ali kad sam pokušao popraviti kapu na glavi osjetio sam puno sitnih uboda iznutra na rukavu jakete oko lakta. Pomislio da mi je ruka utrnula ali kad sam isti pokret napravio sa drugom skužio sam da ne mogu obje istovremeno utrniti na istom mjestu nego da mi se rukav koji je na tom mjestu bio znojan zaledio i da me budu kristali leda. Tek tada sam postao svjestan da je jako hladno. . . Već hodamo sat vremena, bližimo se snježnom pokrivaču. Vidimo da Ante sve više zaostaje ali mi ne posustajemo. Ipak držimo ga na oku, ako ga na nekom

prijevoju izgubimo iz vida pričekamo ga dok se ne pojavi pa nastavljamo dalje, i tako stalno. Tempo je i dalje živahan, osjetio sam žeđ i tada je usljedilo novo iznenađenje. Vadim pola litre Jane iz ruksaka, skidam čep sa pune boce, nagingem i... ništa. Nije mi jasno, boca je puna ali ne curi. . Gledam i ne vjerujem da je sve zaleđeno. Nema ni kapi vode, sve je led. Sada i to može biti problem, dehidracija. Posežem za bocom pive koja je bila nešto bolje sreće i ispijam gutljaj dva tek toliko da me pogura dalje. Još malo i nailazimo na prve tragove snijega. Vjetar nas jako šiba i pored dvije kape moram staviti pot-

kapu jer mi se čini kao da mi neko obraze štipa sa kliještima. Izgledam kao pravi himalajac. Na potkapi ispred usta stvara se ledena kora, a cvike pokrivaju jedini do lica koji nije umotan. Stižemo do snježnog pokrivača u shvaćamo da to nije snijeg nego led tvrd kao beton. Sa naše desne strane je duboka vrtača i bilo bi jako nezgodno da se netko od nas otkliže. Zastajemo na kratko, vadimo dereze i stavljamo ih na gojzerice. To je teško izvesti u rukavicama a bez njih je jako hladno. Pokušavam na brzinu svezati remen oko cipele ali ne uspijevam. Stavljam ruke u džepove na par trenutaka da se ugriju i pokušavam ponovo. Nakon nekoliko ponovljenih pokušaja uspio sam jer bi bilo nemoguće nastaviti. Gledamo gdje je Ante, nema

ga u blizini. Čekamo još neko vrijeme i odlučujemo se vratiti malo nazad prije nego nastavimo uz brdo. Vraćam se par stotina metara i nailazim na njega. Vidim da je O. K. i da nas slijedi. Savjetujem mu da pripremi dereze i da nastavi za nama. Ponovo krećemo dalje. Oko nas se pruža nevjerovatna slika. Sve je zaleđeno. Cijela Dinara je kao asfaltirana bijelim asfaltom. Nestale su sve škrape i kamenja, svi grmovi i trava. Sve je blago lelujavno i ispeglano. Gledam vidim samo dvije boje. Bijela ispod nas i plava nad nama. Sve je tako čisto i sjajno. Sunčani je dan i jako je puno svijetla, idealno za fotografiranje što i koristimo. Zrak je kristalno čist i prekrasan vidik puca na sve strane. Skidam rukavice okidam iz mog digitalca ali već nakon prve slike, već nakon 5 sekundi nokti me jako bole. Vrhovi prstiju su u trenu postali jako bolni. Ne mogu izdržati ni tri slike u komadu. Moram u rukavice pa malo kasnije opet sve iz početka. Jako je, jako hladno. Gledam ispod naših nogu nema nikavih stopa. Popeli smo se skoro do vrha a iza nas nema tragova. Niti šiljci na derezama nisu utonili do kraja tako da sama konstrukcija dereza ostavi karakterističan trag. Od dva centimetra zubci su utonili samo jedan tako da su ostale samo male sitne rupice koje se u zrnatom ledu i ne vide. Nikakvih tragova zaista nema. Pomislim na tren možda smo

duhovi a ne ljudi. Možda je sve tako lijepo jer smo otišli na onaj svijet a da nismo ni osjetili. Naravno da sam brzo izišao iz te dileme jer u huku vjetra čujem Branka i Tomu kako vrište od radosti jer je osjećaj zaista neusporediv sa bilo čime. Bacamo se po ledenoj kori, kližemo se u male vrtače kao mala djeca jer znamo da je ovo jedinstvena prilika za tako nešto. Već smo na 15-ak minuta do vrha i žurimo i to obaviti. Gledamo iza sebe Ante nema u vidokrug. Nakon kratkog dogovora odlučujemo nastaviti dalje jer smo mislili da je tu blizu nas i da ćemo ga sačekati na sinjalu ili u našem

povratku moramo odmah na njega naletjeti. Pod jakim udarima vjetra bližimo se našem cilju. Ni tri kape mi nisu dovoljne stavljam ruke oko obraza jer mi se čini da me bodu tisuće sitnih iglica. Ispred nas ukazao se vrh i noge se samo požuruju. Još poneki korak i stigli smo. Stojimo na krovu Hrvatske vičemo koliko god možemo. Nisam toliki poeta da opišem kakav je to osjećaj. To spada u onu domenu „to jednostavno moraš doživjeti“, a jedan od najboljih načina je da postaneš planinar npr. u HPK Sv. Mihovil i sljedeći put ideš sa nama. Imali smo jaku želju ostati dugo na vrhu i tradicionalno već marendati, popit pivu u miru ali to je bilo zaista nemoguće. U trenu smo se slikali i sjurili se nazad. Pomalo se brinemo za Antu jer

se nije pojavio i sada gledamo sva trojica ispred nas nebi li ga ugledali. Znamo da je u bijelom kombinezonu što nam jako otežava zadatak. U silasku smo već prošli točku do koje smo ga trebali susresti i ponovo pravimo mali sastanak što će mo uraditi. Činjenica da je sve zaleđeno i da nema tragova stopa sada nam se ne čini tako predivna jer neznamo gdje je Ante. Dali je prošao pokraj nas da ga nismo vidjeli, ili se vratio nazad. Nismo ni htjeli pomišljati da je negdje otklizao i da je u nekoj rupi pokraj naše rute. Razdvajamo se ali samo toliko da možemo ostati vizuelno u kontaktu i tražimo dalje. Nakon 15 minuta naša potraga nije dala nikakvog rezultata. Pokušaji sa mobitelom nisu uspjeli jer nema signala. Sada nam je već jasno da se stvar može jako zakomplicirati jer se dan bliži kraju, vjetar šiba i jako je hladno. Na - 20 teško je izdržati ali ne možemo bez njega nazad. Spuštamo se još malo, gledamo, dozivamo ga nema koristi. Tome je iznagrada na jednom mjestu dobio signal na mobitelu i pokušava ga nazvati. Nakon par sekundi Ante se javlja da je dobro i da se vratio nazad. Nakon što je došao do zaleđenog dijela pokušao je nastaviti u derezama ali je procjenio da neće uspjeti sigurno i na vrijeme doći do vrha pa je donio ispravnu odluku i vratio se do planinarskog skloništa Martinova košara gdje nas čeka.

Sada nam je svima lakše i rasterećeni brige žurimo prema njemu. Jako smo gladni jer nas je vjetar potjerao nazad i nismo ništa jeli od 7 sati. Hitamo prema košari gdje će mo se odmoriti. Nakon nešto više od sata stižemo do nje. Obična kamena kuća u brdu nam se učinila kao hotel sa pet zvijezdica. Nalazi se u jednoj kotlini, zaštićena od vjetra i sva u suncu. Sjedamo ispred nje i odmaramo. Koje olakšanje, čini mi se da bi mogao tu ostati sljedećih sto godina. Ali nakon 5 minuta hvata me čudan osjećaj. Iako sam na suncu i u zavjetrini nije mi ugodno. Sada kada tijelo miruje brzo se hladi i hvata me drhtavica. Pogled na termometar mi daje odgovor zašto je to tako, - 8 nije baš za plažu... Brzo se pakiramo i krećemo prema autu u podnožju. Ostavili smo zaleđene vrhunce daleko

iza nas i pružili korak niz sipar i krš. Pun dojmova, umoran i sretan, sa hrpom jedinstvenih fotografija u digitalcu napuštam majku Dinaru. Zahvaljujem joj što nam je dozvolila da vidimo još jedno njeno lice. Lice tako surovo i nevino u istom trenu. Lice koje se ne zaboravlja nikada i lice kojem se nadam vratiti čim se za to ponovo ukaže prilika. Nadam se da ću moći ponovo pisati o svemu ovome jer za sljedeću godinu u planu je kampiranje u istim uvjetima. U ruksake će mo ubaciti šatore i vriće pa na Dinaru ponovo... A do tada čeka nas još puno drugih izazova koje će mo rado prihvatiti...

KG 10572m - Ipak Se Okreće

Teo Barišić

Foto: Dalibor Paar

Vikend 05-07.09.2008. Velebitaši; Ana & Dar-ko Bakšić, Petra & Tomislav Bajo i Mihovilci; Aida & Teo Barišić i Tomislav Kokić . U 02,00 sati svi u novom bivku u E-Šerihiji. Finog vina s Pelješca, nešto klope i u krpe. Ujutro, malo ljenije nego obično, tek oko 9 prtljamo po bivku. Aida , Bakša i Teo će u Bolna S'Lutanja, a ostali u „šetnju“ do Novog vala. Petra vodi početak skupljanja informacija važnih za budući geološki profil Kite. Prva ekipa je već malo iza podne na -400m. Bakša nastavlja s lutanjem tamo gdje je stao Vje-tar. Dok vučemo niz kratkih vlakova ispod nas

se čuje potmulo lupanje kladivom. K vragu! Opet nešto kleše. Uskoro čujemo i „Nemrem natrag“. Ipak se vraća i pomalo dovršavamo nacrt do nezgodnog suženja. Spustili smo se tek do -410m. Dalje bi trebali hiltiji i špice koje su ostale u Tondinima..., pa i nije baš tako perspektivno ...Vrijeme curi i idemo natrag .. Slijedi mukotrpno raspreamanje 80 metara koljenastog meandra sa nekoliko ružnih provlačenja. U 21,00 sati smo pod 50 metarskom previsnom Big Bukicom. Skupilo se pet transportnih vreća. Na vrhu se rješavamo većine tereta formirajući novu „perilicu“. Pokušaj da novu ukrajinsku devetku tvrdu poput sajle prebacimo u manju transportku nas tjera u smjeh do suza. U 01,00 smo ponovo u bivku. Druga ekipa je također zadovoljna. Prošli su velik dio objekta, obavili mjerenja i uzorkovanje i u starom bivku se okri-

jepili u dobro opskrbljenom baru. U nedjelju je nastavljeno s mjerenjima prema izlazu i konačno smo oko 14,00 svi vani i dalje na pivo.

Iako je nacrtano tek 49m kanala zadovoljni smo jer smo na vrijeme raspremili Bukicu u kojoj je i u ovo izuzetno sušno vrijeme lagano curilo po nama. Prve kiše bi vjerovatno zarobile svu opremu u meandru do sljedećeg ljeta. Nova duljina KG je 10572m. Celer na kilometar/satu se ipak okreće.

Kronologija Istraživanja Jame Kita Gaćešina.

Teo Barišić

datum	Sudionici istraživanja	mjesto	novo (DULJINE)	ukupno (DULJINA)
19-21.10. 2007.	Marin Glušević. Goran Rnjak- SOM	El Kitapena	80m	8630m
23-25.11 .2007.	Anton Vukičević i Tomislav Jerković iz SO PD Promina, Blanka Lučić, Ivan Mijat i Teo Barišić iz SO HPK Sveti Mihovil i Ana i Darko Bakšić, Tihana Boban, Maja Dasović, Matija Čepelak i Loris Redenković iz SO PDS Velebit	Spitofix, Hajdapucamo	46m	8676m
14-16.12. 2007.	Marin Glušević, Goran Rnjak - Vjetar, Silvana Vukušić - Mala, Krešimir Prskalo (SO Mosor), Katja Milišić (SO PK Split), Davor Cvitanić (SO Profunda), Ivica Beović (SO Imber) i Teo Barišić (SO Sv. Mihovil)	Meandrix, Slatki svršuljak, Brabonjci	239m	8915m
18-20.01. 2008.	Ana i Darko Bakšić, Predrag Štrbac, Matija Čepelak iz SOV-a , Antun Vukičević iz SO Promine i Teo Barišić iz SO SvM	Kitajski, Brabonjci	189m	9104m
15-17.02. 2008	Antun Vukičević i Mladen Matetić iz SO Promina , Goran Rnjak iz SOM-a i Teo Barišić – SO SvM .	Shqiperia, Brabonjci	101m	9205m
25-27.04. 2008.	Anton Vukičević, Željko Vukušić i Šime Džapo iz SO Promina, Goran Rnjak iz SOM-a, Teo i Luka Domagoj Barišić - SO SvM	Drek, Brabonjci, Bakin preparat	60m	9265m
01-04.05. 2008.	SOV:Bakšić Ana, Bakšić Darko, SOD: Igor Jelinic i Kresimir Pogacic	Pantagana, (Š)Krtica	254m	9519m
24.05.2008.	T.Jerković i A.Vukičević iz SO Promina i A&T. Barišić iz SO SvM	Fjombo, Kopačka rit	138m	9657m
29-31.05.2008.	A&T.Barišić, Marica Mihaljević iz SO SvM, Goran Rnjak iz SOM, Antun Vukičević iz SO Promine, A&D.Bakšić, Loris Redovniković, Marko Erak, Ivo Frangeš i Ivan Turčin iz SOV	Bronkita, MMM, Kastrator	240m	9897m
13-15.06.2008.	Ana i Darko Bakšić, Aleksandar Hadeljan, Matija Čepelak iz SOV-a , Antun Vukičević iz SO Promine, Aida i Teo Barišić i Marica Mihaljević iz SO SvM, Marin Glušević iz SOM, Katja Milišić iz SO PK Split, Miljenko Gerić iz PD Castum Lovia	Kitasan, Desetka, Bronkita	146m	10043m
21-24.06.2008.	Ana i Darko Bakšić iz SOV-a Rajko Bračić, Boris Šajštegalj i Mojca Hribernik (JK Speleos-Siga Velenje)	Pantagana, Jeke jeke, Kitasan, Sivi rov, Kitakaze	240m	10283m
10-12.07.2008.	Teo Barišić iz SO SvM, Goran Rnjak iz SOM	Big bukica, Bolna S'Lutanja	44m	10327m
18-20.07.2008.	Anton Vukičević, Željko Vukušić, Tomislav Jerković, Tomislav Pamuković i Šime Džapo iz SO Promina	Otrov (Kopačka rit)	35m	10362m
04-07.08.2008.	A&T.Barišić, iz SO SvM, Goran Rnjak iz SOM	Tondini kralja Antuna, Bolna S'Lutanja, Adekvatni zaplet	161m	10523m
05-07.09.2008.	A&T.Barišić, Tomislav Kokić iz SO SvM, Goran Rnjak iz SOM, A&D.Bakšić, Petra & Tomislav Bajo iz SOV	Bolna S'Lutanja	49m	10572m

Akcije Gorske Službe Spašavanja - Stanica Šibenik

Teo Barišić

2008			
1.	02.01.2008.	Potražna akcija Ražine	T.Barišić, A.Ercegović, S.Škrlin, I.Ninić, M.Prottega,
2.	26-27.01.2008.	Pomoć planinaru koji je pao na planinarskom izletu na Vaganskom vrhu - Paklenica	T.Jerković, M.Matetić HGSS Zadar – Ana Maričić
3.	10.02.2008.	Intervencija – traganje za ljudskim ostacima u Bibića jami – Drniš po dojavi građana	A.Vukičević, T.Jerković, M.Matetić
4.	14-17.02.2008.	Osiguranje FIS trke na Sljemenu	I.Ninić, A.Ercegović, M.Vranjić, B.Lučić
5.	02.05.2008	Spašavanje stradale planinarke u NP Kornati	A.Ercegović, T.Jerković, S.Škrlin, M.Prottega, M.Vranjić, J.Gracin, T.Barišić, I.Ninić, I.Mijat
6.	18.05.2008.	Potražna akcija Raštević na području Županije zadarske	B.Lučić, A.Vukičević, T.Jerković,
7.	18-19.05.2008.	Pregled terena oko mjesta prometne nasreće sa stradalom osobom ispod Šibenskog mosta	A.Ercegović, M.Prottega, I.Ninić, I.Mijat, B.Lučić, T.Jerković, A.Vukičević, T.Barišić, J.Gracin
8.	08-10.06.2008.	Potražna akcija Ervenik	A.Barišić, T.Barišić, M.Prottega, A.Vukičević, T.Jerković, M.Matetić, I.Mijat, B.Tetlo, S.Škrlin, N.Bilušić, Kokić, S.Paić, G.Rnjak, M.Vranjić, B.Lučić, J.Gracin, Matko, Danko, Mišo, Bana sa tri psa, helikopter s termovizijom (gss split)
9.	18-22.06.2008.	Dežurstvo na helikopteru u Divuljama 11 akcija spašavanja	A.Baranović
10.	29.06.-01-07.2008	Dežurstvo na helikopteru u Divuljama 3 medicinska leta	A.Baranović
11.	02.07.2008.	Potražna akcija Crnica	D.Bačić, T.Barišić, M.Prottega, I.Mijat, J.Gracin, A.Ercegović Josip Aras
12.	02.08.2008.	Osiguranje tradicionalnog 11 planinarskog pohoda na Dinaru	T.Barišić, J.Gracin, S.Škrlin, M.Prottega, A.Vukičević, T.Jerković, I.Mijat, M.Matetić, B.Tetlo, J.Aras, M.Vranjić, M.Gojčeta, G.Rnjak
13.	07.08.2008.	Helikoptersko uklanjanje olupina na području Županije splitsko-dalmatinske	A.Vukičević, S.Škrlin, J.Gracin, I.Ninić, M.Matetić, Kokić, Dečko,
14.	17.08.2008.	Potražna akcija Kosirina – obustavljeno radi pronalaska osobe	T.Barišić, S.Škrlin, A.Barišić, Kokić
15.	30.08.2008.	Komemorativni skup na Kornatima – osiguranje, 5 intervencija	A.Barišić, T.Barišić, M.Prottega, A.Vukičević, B.Tetlo, S.Škrlin, T.Kokić, S.Paić, M.Vranjić, J.Gracin, A.Ercegović, A.Baranović, pl: M.Nakić, A. Mihaljević, M.Mihaljević, V.Prizmić
16.	31.08.-	Dežurstvo na helikopteru u Divuljama	Antonija Baranović
17.	06.09.2008.	„telefonska intervencija“ navođenje izgubljenog planinara na Dinari	Ante Ercegović, Stjepan Škrlin, Mate Prottega, Sanda Paić, Tomislav Kokić, Ivica Ninić, pl.Bore Kronja

Prvo Vođenje Tradicionalnog Planinarskog Pohoda Na Dinaru

Stanica planinarskih vodiča Šibenik

Joso Gracin

Dana 2.kolovoza 2008.god. povodom oslobođenja Knina (05.08.1995.god) tj. Dana domovinske zahvalnosti održan je 11. tradicionalni planinarski pohod na krov Hrvatske, na 1831m visoki Sinjal na najvišoj hrvatskoj planini Dinaru. Organizatori i domaćini ovog pl. pohoda bili su članovi HPD Sinjal iz Kijeve, za osiguranje su se pobrinuli pripadnici HGSS-a stanice Šibenik, a članovi novoosnovane Stanice planinarskih vodiča Šibenik po prvi puta su se prihvatili vođenja ovog tradicionalnog planinarskog pohoda.

Polazak je kao i većine prethodnih godina bio iz sela Glavaša u 07 h. Zbog nepovoljnog termina (početak kolovoza, vrućina i vrijeme godišnjih odmora), nije bilo previše sudionika. Nekada se pohod održavao krajem svibnja povodom tadašnjeg Dana državnosti (30.svibnja), koji je bio mnogo povoljniji termin za ovakav pohod.

Na pohodu je učestvovalo oko stotinjak planinara, od toga 78 prijavljenih na polazišnom punktu kraj planinarske kuće u selu Glavašu na visini od 550 m.

U organiziranju vođenja sudjelovalo je 11 članova Stanice planinarskih vodiča Šibenik, koji su se raspodjelili po punktovima od podnožja, pa do vrha. Jedno na polazištu i mjestu prijavka

Članovi Stanice pl. vodiča Šibenik na Sinjalu

u Glavašu(550m), dvoje kraj izvora Donji bunari(1000m), jedno na račvanju za pl. sklonište Martinova košara i vrh, dvoje u Martinovoj Košari(1280m) , jedno pred izlazak na greben, u bukovoj šumi Gorica(1600m), dvoje na Sinjalu(1831m) i dvoje u kretanju stazom između podnožja i vrha.

Na punktovima Martinova košara, u Gorici i na vrhu članovi Stanice pl. vodiča Šibenik dežurali su zajedno sa pripadnicima HGSS-a stanice Šibenik. Zbog nadoilazećih nevremenskih oblaka sa sjevera, u svrhu sigurnosti učesnika ovog pohoda, ubrzan je povratak u podnožje, pa su posljednji planinari s

Na polasku iz Glavaša

Na povratku u Glavaš

Antonija Mihaljević
HPK Sv.Mihovil – Šibenik

Boris Kronja
HPK Sv.Mihovil – Šibenik

Neno Bilušić-Dečko
HPK Sv.Mihovil – Šibenik

Ivo Vujević
HPD Promina –Drniš

Tomislav Kokić
HPK Sv.Mihovil – Šibenik

Ana Pamuković
HPK Sv.Mihovil – Šibenik

vrha krenuli već oko 13 sati. Uspon i silazak je prošao bez nekih većih problema, tj. bez ikakvih ozbiljnijih intervencija članova stanice planinarskih vodiča i pripadnika HGSS-a. U selu Glavašu ispred planinarske kuće u organizaciji domaćina, članova HPD Sinjal 1831 iz Kijeva pripremljen je tradicionalni planinarski ručak (fažol s kobasicom). Tradicionalnom 11. pohodu na Dinaru ispred HPS-a nazočio je gospodin Dado Novak. Jedina zamjerka u organizaciji ovom pohodu išla bi na račun domaćina, HPD Sinjal 1831 iz Kijeva, jer su pripremili nedostatnu količinu hrane pa su posljednji koji su se spustili u Glavaš, većinom pripadnici HGSS-a, ostali bez planiranog ručka.

U vođenju 11.tradicionalnog pohoda na krov Hrvatske sudjelovali su:

Joso Gracin (pročelnik stanice)
HPK Sv.Mihovil – Šibenik

Mate Protega (dopročelnik)
HPK Sv.Mihovil - Šibenik

Ante Juras
HPD Kamenar – Šibenik

Ivo Antunac
HPD Kamenar – Šibenik

Sanda Paić
HPK Sv.Mihovil – Šibenik

Uz 11 članova stanice u plavim vodičkim maicama, u osiguranju ovog pohoda sudjelovalo je još sedam članova Stanice pl. vodiča Šibenik koji su ujedno i pripadnici HGSS–a stanice Šibenik, pa su dežurstvo službeno odradili u crvenim maicama HGSS-a., a to su bili:

Josip Aras – HPK Sv.Mihovil –Šibenik
Mladen Vranjić – HPK Sv.Mihovil - Šibenik
Branko Tetlo - HPK Sv.Mihovil – Šibenik
Tomislav Jerković – HPD Promina – Drniš
Mladen Matetić - HPD Promina – Drniš
Stjepan Škrlin – HPK Sv.Mihovil – Šibenik
Ivan Mijat – HPK Sv.Mihovil – Šibenik

I To Je Afrika

Ivan Mijat

Nakon što su se sretni i ponosni vratili sa uspona na Kilimanjaro, šestero šibenskih planinara u svojoj bazi (hotel Kindoroko u Moshiju) se spremaju za safari po nacionalnim parkovima sjeverne Tanzanije. Odlučujemo se na osmodnevni safari koji uz neke nama dotad nepoznate parkove te nadaleko poznate Ngorongoro i Serengeti uključuje i posjete plemenima Masai, Bušman i Datoge.

Nakon dana odmora, za neke i noćnog provoda, ukrcavamo se u naš Landcruiser i krećemo prema Arushi i istoimenom nacionalnom parku. Taj prvi dan vidamo puno žirafa i nešto babuna i bivola. Prvi dan nam je pa je sve to još i zanimljivo ali ipak pogled nam najviše bježi prema divljoj planini, koja se uzdiže iznad samog parka, četiri tisuće i nešto metara visoki Mount Meru. Mogli smo i bolje birati, jer nije lako jednom planinaru prosjediti osam dana u autu i gledati kroz prozor. Mogli smo tri dana biti na safariju a za ostatak ispenjati planinu dok smo još dobro aklimatizirani od Kilija.

sa Masai plemenom

Ali šta je tu je. Safari ide dalje. Redom prolazimo nacionalne parkove, ponekad cijeli dan prolazi u vožnji od jednog do drugog parka, tako da usput vidimo gradiće i sela i njihove stanovnike. Sve je to u žarkim bojama Afrike. Susrećemo stočare, ratare, prodavače sveg i svačeg. Ulazimo u kuće od blata i kravljeg izmeta. Plešemo sa Masaima, idemo u lov sa napušanim Bušmanima, jedemo meso koje je samo bačeno u vatru.

Svjedoci smo dijeljenja pravde na afrički način, silom prilika posjećujemo lokalnu bolnicu. Usred ničega, pod žarkim suncem mijenjamo probivene gume na autu. A onda u zalazak sunca pijemo pivu u nekoj seoskoj gostionici. Neku noć spavamo u barakama a neku u mokrim šatorima dok nam kroz logor šecu bivoli a okolo vrebaju hijene.

Vidjeli smo puno životinja, sve velike tzv. big five. Ali kad ti danas auto upadne među krdo slonova sutra više nije zanimljivo vidjeti slona tamo preko rijeke, tako da je bilo čak i spavanja u autu. A

lov sa Bušmanima

Mate-poglavica Masai-a

vidjeli smo svašta, i parenje majmuna i hranjenje lavova. Nosorog je mjerkao terenac bi li ga mogao prevrnuti, gepardi su šetali oko auta kao da ga nema a čim bi izašli vani ptice i majmuni bi jurišali da nam ukradu sve šta se može pojesti. Ipak najmoćnij prizor po meni je bio kad smo jurili kroz beskrajnu ravnicu Serengeti a svud oko nas, dokud pogled seže bezbrojna grla gnuova, desetci milijuna njih u seobi za vodom i travom.

Tako je došao i osmi dan safarija a mi u n.p. Tarangira, koji je zanimljiv po tome što i u

sušnoj sezoni ima vode pa mnoge životinje tu nalaze utočište. Super, ali mi smo sve njih već vidjeli i uzalud nas vodič pokušava animirati pa mu kažemo da nas vodi u Moshi.

I nakon skoro cijelodnevne vožnje evo nas u našoj bazi, gdje odlučujemo jedan dan odmoriti pa, kako do aviona ima još nekoliko dana, otići dan dva do oceana da se malo okupamo.

Moshi nam je već tako poznat i drag da se osjećamo kao kući. Napokon dan po izboru. Odmaramo se, idemo u shopping, telefoniramo kući. Sa svojim crnim prijateljima idemo vani, jedemo domaću hranu totalno drugačiju od onih splaćina koje se serviraju zapadnjacima po hotelima i sličnim mjestima. Druženjem s tim ljudim shvatili smo bolje neke stvari, nešto smo naučili. Vidjeli smo drugo lice Tanzanije, vjerovatno pravo lice.

Do oceana stižemo nakon šest sati vožnje. Grad se zove Tanga i kako smo došli zbog kupanja nismo se baš trudili da ga upoznamo. Uzimamo najjeftiniji i najbjedniji hotel u gradu. Izdržat ćemo dvije noći. Ispred hotela je gradska plaža koja se nalazi skoro u luci pa je prilično prljava. Zato sutradan, nakon razgledavanja nekih zamenitosti, odlazimo na pravi ocean. Pješćane plaže se protežu miljama, sa horizonta puše umjeren istočnjak koji uz hlad kokosovih palmi stvaraju idealno mjesto za predah od afričkog sunca. More je plitko, hodaš kilometar od kopna a voda ti je tek do prsa. Dalje nismo išli. Plaža je gotovo pusta, uz nas možda još koji

bijelac i domaći ribari koji sa brodovima na jedra i nekim primitivnim alatima ribare po rubu grebena. Sutra smo se opet vratili da se prije odlaska još malo okupamo a kad tamo nema više mora. Ima , ali kojih tristo metara dalje od mjesta gdje smo ga sinoć ostavili. Onih nekoliko brodova što su sinoć bili usidreni desetak metara od obale sad su nasukani tristo metara od mora i čekaju popodnevnu plimu da isplove. A dolaskom plime i mi dižemo sidro i krećemo kući u Moshi da se oprostim sa gradom i onda Kilimanjaro-Mombasa-Frankfurt-Zagreb i konačno ipak najdraži ŠIBENIK.

zalaz u kampu Seronera

Tremzina

Marjan Kokić HPD Pliva

Oko 7 sati krećemo iz Šibenika. Vozimo se preko Tromilje, Skradinja i Bribirskih Mostina do Kistanja, gdje popunjavamo rezerve i čekamo vodiča Matu s ostatkom družine (ljepši spol). Put nastavljamo od Kistanja preko Medviđe do Kaštel Žegarskog i Krupe. Zaustavljamo se na prijekoju pokraj table na kojoj piše „Medviđa“, odakle puca pogled na dolinu Zrmanje i Krupe, te na Crnopac i Tremzinu (samo što mi tada nismo znali da je baš to Tremzina, a to nismo sa sigurnošću znali sve dok nismo došli na brdo iznad Dubokog Dola kojem je upravo Tremzina s druge strane). Spuštamo se neasvaltiranom, ali dobrom cestom u dolinu. Prelazimo most na Zrmanji i stižemo u Krupu. Pošto smo postupili prema poslovici „kartu čitaj, a seljaka pitaj“, dovezli smo se autima do samog izvora Krupe. Nešto niže od samog izvora je nedavno sagrađena punionica vode. Od izvora smo krenuli pješke kolnim putem koji vodi do Dubokog dola i prolazi pokraj zapadnog podnožja Tremzine. Put nije za „nor-

Orijentiranje na terenu

malne“ osobne automobile, ali je za džipove i „off road“ taman. Iz razgovora sa lokalnim stanovnicima u samoj Krupi da se zaključiti da to u zadnje vrijeme i nije tako rijetka pojava. Nakon nekog vremena Mate zaključuje da bismo mogli skratiti put ako presječemo zavo, pa smo se našli u kršu koji je bio prilično prohodan jer je trava bilanedavnospaljena. Još se osjeća o miris paljevine. Nakon gotovo dva sata penclanja po kršu, po-

mažući se ponešto kartom, ponešto intuicijom vodiča, ponešto Mariovim visinomjerom, a ponešto i demokratskim izborom, stigismo do sjeverne padine brda sa koje se lijepo vidjela cijela Tremzina (doduše, vrhovi su joj bili u oblaku). U dolini između nas i Tremzine je bilo nekoliko kuća u mjestu koje s pravom nosi ime Duboki Dol. Sada je, nažalost, napušteno. E tu smo se, obzirom da smo sad znali gdje nam je cilj, a i izgledalo je da ćemo se do njega samo prošetati (bar meni), malo opustili. Nešto smo „izili“ i ispili, potrošili uru vremena i napali brdo sa zapadne strane koja nam

pogled prema Poštaku (desno)

Tremzina, 1187m

se činila pristupačnija. Matina ideja je bila da se spustimo u Duboki Dol, pa onda sa istočne strane krenemo gore. Hvala Bogu, odustao je od toga! Ta strana je strmija i nepristupačnija. I ovako je brdo pružalo dosta jak otpor. Naime, padina po kojoj smo se penjali iz daljine je izgledala blaža nego kad smo počeli penjanje po njoj, a i oblaci koji su nas cijelo jutro štitali su se razišli, pa nas je sunce pošteno pritislo. Pušemo prema gore. Netko otpuhuje jače, netko slabije. Šta se više penjem to češće stajem. Nešto zato da se odmorim, a više zato da fotografiram (ili je to samo izgovor). Pomalo se otvaraju pogledi, pa sve češće uzimam aparat u ruke. Sve mi je zanimljivo. Škljocam na sve strane, iako znam da će se to sa vrha još bolje vidjeti. Dvije članice poprilično zaostaju. Mate ih odlučuje čekati, dok mi ostali prolazimo kraj njega na putu prema vrhu. I konačno, izgleda da smo blizu. Sve je više neba, a sve manje brda. Valjda se neće dogoditi da nakon još deset metara vidimo vrh, ali da do njega treba još sat vremena hodanja. I nije se dogodilo! Konačno na vrhu! Bacamo ruksake s leđa, presvlačimo se, škljocamo aparatima. Pronalazimo markaciju s druge, ličke strane (trteba napomenuti da put kojim smo mi došli nije markiran). Netko se nagrađuje ponekim zalogajem nečega. E, sad vidimo da stojimo na nižem od

dva vrha Tremzine, pa zašto se ne bi popeli još i na onaj viši! Izgleda tako blizu, a i hoda se po hrptu. I dok mi odlučujemo o tome, nailazi Mate sa dvije zaostale članice „ekspedicije“. Da li ih je doveo ili dovucao gore, da li je upotrijebio metodu mrkve i batine ili nešto drugo, tko zna?! Bitno da smo svi došli. Mario, brat i ja smo se uputili na taj drugi, viši vrh, imenom Oklinak. I opet je izgledalo jednostavnije nego što je bilo, jer staze do tamo u stvari nema. Birali smo je sami, probijajući se kroz raslinje. Na tom vrhu nema apsolutno nikakve oznake. Po karti smo znali da se zove Oklinak i da je visok

1187m što nam je potvrdio i Mariov visinomjer. Napravili smo par fotografija i krenuli nazad. Sa ostalima smo se našli u podnožju odakle smo krenuli. Od vrha do podnožja nam je trebalo nešto više od pola sata, a odatle do izvora Krupe (što smo othodali uglavnom po putu, priječeći poneke zavoje preko krša i makije) oko sat vremena. Na samom izvoru smo pošteno utažili žeđ. Znalci ispijanja pive ju toče tako da ima pjene, jer kako kažu, mora biti lijepo i oku i nepcima (čitaj guzici). Ovo je slično: Gledaš kako voda grolja između kamenja i zagradiš poticem! Ovako napojeni bistrom mrzлом vodom, lako nam je bilo dočekati pivu na Tromilji.

izvor Krupe

On The Roof Of Croatia

Ana Pražen

Dinara (1831m), subota 22.11.2008. Prognoza za vikend nije puno obećavala. Činilo se da će biti nevrijeme, i bilo je, noć prije nego smo trebali krenuti. Mislila sam da sanjam neveru, ali kad sam ujutro još dok je bio mrak izašla iz kuće vidjela sam da nije bio san.

Krenuli smo iz Šibenika oko 6h. Tatjana i ja smo čekale kod Konzuma na Vidicima, Zora kod sportske dvorane, Joso kod kazališta, Ive kod vodovoda, a Mate je vozio, Vice je već bio u automobilu (defenderu). Krenuli smo prema Kninu. Dan je svanuo, sunčan i bez oblačka. Stali smo u Knin na kavu i u pekaru, tu nam se pridružio Tetlo. Put nas je vodio dalje prema Dinari.

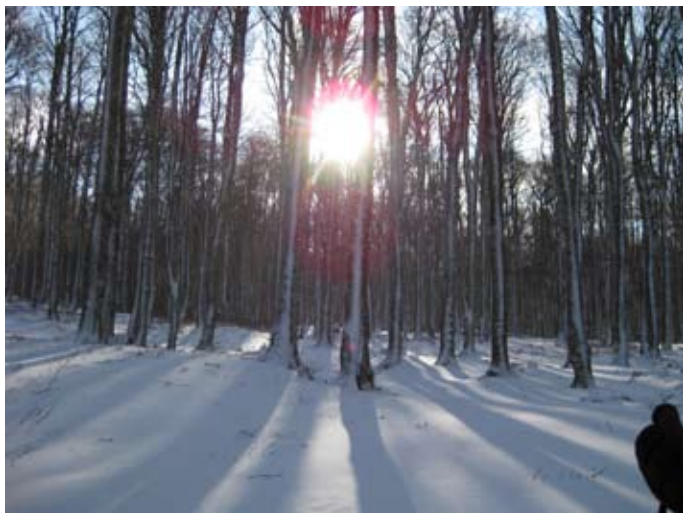
Vozili smo „bilim putem“ uz Tetlove instrukcije kuda skrenuti. Ispočetka je put bio dobar i suh, a onda su se počeli pojavljivati tragovi sinoćne nevere, prvo mraz, a zatim snijeg kojeg je bilo sve više i više. Nebo su „obuzimali“ sivi oblaci, a iza planina crni i zastrašujući. Naš mali kombi se probijao kroz sve nepristupačniji teren, put kojim smo

išli nije bio utaban, a snijega je bilo dosta. Negdje blizu planinarskog doma, ispod stabla parkirali smo kombi. Izašli smo na hladnoću, nebo je bilo sivo i padao je snijeg, pravi zimski ugođaj! Pomislila sam, kako ćemo se vratiti kući ako nam snijeg zatrpá kombi, a još nismo bili ni krenuli. Navukli smo na sebe sve što smo imali od zimske opreme i krenuli putem prema domu. Bilo je hladno, ali brzo smo se ugrijali. Prvi snijeg nas je baš razveselio i brzo smo, u dobrom raspoloženju, stigli do planinarskog doma Brezovica. Tada se već razvedrilo, sunce je zasjalo. Popravili smo opremu i krenuli prema vrhu Dinara. Mještani su nam pokazali najkraći put.

Krenuli smo kroz šumu, noge su propadale u svježi snijeg, a bura nas je lagano hladila. Hodali smo jedan za drugim i uskoro je svatko uhvatio svoj tempo, tako da je naša osmeročlana ekipa činila dugu kolonu. Meni je već postalo malo naporno, ali uskoro smo stali kod velikog kamena na kojem je bila markacija i koji nas je štitio od bure i okrijepili se uz suhe smokve i žesticu. Tada staza postaje sve zahtjevnija, strmija i napornija. Hodali smo koso

po padini, ali krajolik je postajao sve ljepši. Zora, Joso i ja bili smo na začelju kolone i hodali smo polako uživajući u prirodi dok je Zora fotografirala sve što joj je privlačilo pažnju. Voda koju sam stavila s vanjske strane ruksaka smrznula se kao da je bila u dubokom zamrzavanju. To nas je navelo na razmišljanje kolika je temperatura jer nama nije bilo hladno, sunce nas je grijalo, a bura tada nije puhala. Prolazili smo kroz usjek među strmim stijenama i baš kad sam pomislila blizu smo vrha, ukazao se još jedan (naše konačno odredište). Prvi koji su išli točno su među tim silinim snijegom

pogodili markacije kao da znaju napamet svaki kamen. Nakon dva sata hoda od doma stigli smo na krov Hrvatske, najvišeg vrha u našoj domovini. Bura je jako puhala i prsti su mi se smrznili. Mate nas je uspio upisati u knjigu, svi zajedno smo se fotografirali, razgledali uokolo, vidik je bio fantastičan i dobra vidljivost nam je omogućila da vidimo more i otoke. Nismo se dugo zadržali već smo krenuli natrag prema domu. Tada je uslijedio „slalom“ tj. spuštanje, jedan krivi korak i odletiš, a ne znaš što te čeka ispod snijega. Međutim, nije bilo puno problema i svi smo se spustili bez ogrebotine. U

jednoj dionici puta toliko je zapuhala bura da mi se smrznuo i nos i lice, srećom to nije dugo trajalo. Povratak je bio puno lakši i brži. U domu smo se ugrijali, ručali i odmorili.

Auto nas je čekao tamo gdje smo ga i ostavili, nije bio zatrpan snijegom. Povratak istim putem nije bio lak za našeg vozača i predsjednika kluba Matu, ali on ga je svladao bez poteškoća koje su stvarali zavoji i strmine na sniježnoj cesti. Stigli smo do Kinina gdje nas je Tetlo napustio, a mi smo nastavili prema Šibeniku. Nezaboravan doživljaj!

